



ЗБИРКА ПИТАЊА 25/26

ГЕОГРАФСКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ



Универзитет у Београду

ГЕОГРАФСКИ
ФАКУЛТЕТ



Универзитет у Београду
ГЕОГРАФСКИ
ФАКУЛТЕТ



University of Belgrade
**FACULTY OF
GEOGRAPHY**

ЗБИРКА ПИТАЊА

ЗА ПРИЈЕМНИ ИСПИТ - 2025/26.



Београд, 2025.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ

Издавач

Универзитет у Београду - Географски факултет

За издавача

Проф. др Велимир Шећеров, декан

Питања за пријемни испит приредили

др Александар Петровић, ванредни професор

др Иван Раткај, редовни професор

др Дејан Шабић, редовни професор

др Славољуб Јовановић, редовни професор

Техничка припрема и дизајн

Ињац Ивана

Тираж

150 примерака

Штампа

Планета принт, Београд

Студентски трг 3/III

Телефон: 011/2637421; 011/2183537

e-mail: **dekanat@gef.bg.ac.rs**

Студентска служба: 011/33 66 77

Финансијска служба: 011/263 84 03

Београд, 2025.

**ЗБИРКА ПИТАЊА
ЗА ПРИЈЕМНИ ИСПИТ
ЗА ШКОЛСКУ
2025/2026. ГОДИНУ**

Универзитет у Београду
ГЕОГРАФСКИ
ФАКУЛТЕТ



University of Belgrade
**FACULTY OF
GEOGRAPHY**

ПИТАЊА ИЗ ОБЛАСТИ ФИЗИЧКЕ ГЕОГРАФИЈЕ

1. У правоугаоник упишите назив физичкогеографске дисциплине на основу кратког објашњења шта то она проучава (десно).

Физичке основе просечних стања атмосфере и климу појединих крајева света.

2. У правоугаоник упишите назив физичкогеографске дисциплине на основу кратког објашњења шта то она проучава (десно).

Распрострањеност живог света на Земљи и услове који су на то утицали.

3. У правоугаоник упишите назив физичкогеографске дисциплине на основу кратког објашњења шта то она проучава (десно).

Настанак и развитак компонената природне средине у давној прошлости.

4. У квадратић испред сваке скраћенице упишите слово које стоји испред одговарајућег пуног назива.

Скраћеница

Пуни назив

- | | | | |
|----|--------------------------|-----|-----------------------------------|
| 1. | ☐ | GIS | а) Дигитални модел рељефа |
| 2. | ☐ | DSM | б) Географски информациони систем |
| 3. | ☐ | DEM | в) Дигитални модел висина |

5. Предност дигиталних карата у односу на штампане географске карте је у:

.....

.....

6. У правоугаоник упишите појам везан за облик и величину Земље, на који се односи најкраће објашњење у продужетку реда (десно).

Површ најближа стварној површи (облику) Земље.

7. Заокружите слово испред места/града који се најспорије креће при ротацији Земље:

Град	Географске координате
а) Београд	44° 49' N, 20° 28' E
б) Призрен	42° 13' N, 20° 44' E
в) Сомбор	45° 46' N, 19° 07' E

Објасните, зашто баш то место/град?

.....
.....

8. Наредна тврдња се односи на последице ротације Земље. На линији испред ње упишите ТАЧНО или НЕТАЧНО. Уколико је тврдња нетачна, написати тачан исказ.

_____ Сва небеска тела се крећу око Северњаче у смеру казаљке на сату.

9. У правоугаонике упишите називе тачака на Земљиној путањи око Сунца, на основу објашњења која се налазе у продужетку редова (десно).

Тачка која је најудаљенија од Сунца.

Тачка која је најближа Сунцу.

10. Зашто је становницима северне полулопте најтоплије када је Земља најудаљенија од Сунца? Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) зато што Сунчеви зраци падају под великим углом на јужни повратник
б) зато што Сунчеви зраци падају под великим углом на северни повратник
в) зато што је тада на северној полулопти пролеће

11. Који угао заклапа Земљина ротациона оса са равни еклиптике?

.....

12. Еклиптика је:

.....
.....

13. Сунчеви зраци 22. јуна падају у подне под највећим углом у:
(заокружите слово испред тачног одговора)

а) Београду б) Лондону в) Адис Абеби г) Монтевидеу

14. У којој је од наведених временских зона поноћ када је подне према средњеевропском времену
(заокружите слово испред тачног одговора):

а) UTC +11 б) UTC -11 в) UTC -10 г) UTC +12

15. На линијама упиши реч повећева или смањује. На простору од екватора до северног повратника дужина обданице се:

од 20. марта до 20. јуна

од 20. јуна до 20. септембра

од 20. септембра до 20. децембра

од 20. децембра до 20. марта

16. У правоугаоник упишите називе паралела које ограничавају топлотни појас чији је назив написан у продужетку десно.

--

Северни умерени појас

17. Загонетни Земљин топлотни појас

Да ли се у њему одвија нормална смена дана и ноћи?

→

ДА

Да ли је повратник једна од његових граница?

→

ДА

Да ли се налази на северној Земљиној полулопти?

→

ДА

Да ли се налази на јужној Земљиној полулопти?

→

НЕ

То је →

--

18. У правоугаоницима са леве стране уписани су изворни називи геолошких ера, а у правоугаоницима са десне стране њихови синоними. У празним правоугаоницима упишите називе који недостају.

Палеозоик

или

--

--

или

Средњи живот

Кенозоик

или

--

19. Научна дисциплина чији је задатак да на основу старости и особина стена и карактеристичних фосила реконструише процес еволуције географског омотача назива се:

.....
.....

20. У правоугаоник упишите назив геолошке периоде којој одговара објашњење дато у продужетку десно.

Ера у којој су доминирали диновски гмизавци (диносауруси).

21. Коју епоху у климатском смислу карактерише стална промена топлијих и хладнијих климатских фаза?

.....
.....

22. Ми данас живимо у фанерозоику (еон), (ера), квартару (.....) и (.....).

23. На основу чега данас знамо да су карактеристике климе карбона биле топла и влажна?

.....
.....

24. Уписивањем редног броја у кућице испред Земљиних сфера поређај их по редоследу од најдубље па навише:

хидросфера

језгро

литосфера

астеносфера

атмосфера

унутрашњи омотач језгра

25. Зашто се омотач језгра назива и „сима сфера“?

.....
.....

26. Наредна тврдња се односи на својства сеизмичких таласа. На линији испред ње упишите ТАЧНО или НЕТАЧНО. Уколико је тврдња нетачна, написати тачан исказ.

Уздужни таласи се простиру кроз растопљену средину, а попречни не.

27. Од која се три слоја састоји Земљина кора?

.....

.....

28. У правоугаонике упишите типове Земљине коре и то на основу својстава која су набројана у продужетку редова (десно).

Велика дебљина, хетероген састав, много старија

Танка, углавном изграђена од магматских стена, млађа

29. Слојеви стена у кањону Колорадо настајали су током више хиљада година у различитим природним условима. Колико пута је овај простор био прекривен морем ако се зна да се од подножја ка врху смењују следећи типови стена: гранит, пешчар, кречњак, пешчар, кречњак, пешчар?

Заокружи слово испред тачног одговора:

а) једном

б) два пута

в) четири пута

г) нити једном

30. Које од наведених физичких особина су уједно и особине минерала?

Заокружите слово испред тачних одговора.

а) цепљивост

б) издржљивост

в) провидност

г) мутноћа

31. У правоугаоник упишите физичку особину минерала којој одговара објашњење дато у продужетку десно.

Отпорност минерала на гребање

32. У правоугаоник упишите назив групе минерала који одговарају датој дефиницији написаној са десне стране.

Минерали који чине основну грађу стена

33. Упишите називе врста стена (лево) на основу објашњења како су оне настале (десно).

Хлађењем и очвршћавањем магме

Преображајем друге врсте стена

Очвршћавањем седимената и кристализацијом из раствора

34. У правоугаоницима са леве стране, уписани су називи два типа магме. Повежите их стрелицама са њиховим карактеристикама, написаним на десној страни.

киселе магме

тестасте

базичне магме

течне

35. У правоугаоницима са леве стране, уписани су називи две групе магматских стена на српском језику. У празне правоугаонике са десне стране, упишите њихове стручне називе.

дубинске

или

изливне

или

36. Како настају седиментне стене?

.....

.....

37. Стрелицама повежите називе седиментних стена са називима група којима припадају (лево).

кластичне

доломит

органогене

глина

хемијске

гипс

38. Заокружите слово испред назива стене која нарушава логички след:

а) кухињска со б) креда в) гипс г) анхидрит

Објасните, зашто баш та стена?

.....

.....

39. Наредна тврдња се односи на руде неметала. На линији испред ње упишите ТАЧНО или НЕТАЧНО. Уколико је тврдња нетачна, написати тачан исказ.

_____ Највећи број руда неметала је магматског порекла.

40. Уписивањем броја испред назива поређај врсте угља према степену карбонификације. Најмањи број (1) означава најмањи степен.

☐ антрацит

☐ мрки

☐ камени

☐ лигнит



41. Којем типу стена припада она од које је изграђен Микеланђелов „Давид“?

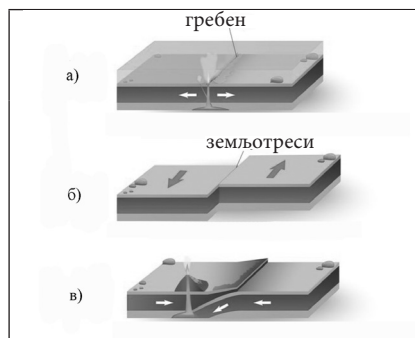
.....

42. Фосилна горива су?

.....

.....

43. На линије десно упиши називе кретања литосферних плоча, представљених на сликама са леве стране.



а) _____

б) _____

в) _____

44. Каква је разлика између појмова магма и лава?

.....

.....

45. Заокружи слово **Т** ако је тврдња тачна, односно **Н** ако је тврдња нетачна

Таласи цунамија ће бити виши ако је подморска вулканска ерупција била ближа обали.

Т **Н**

Земљотрес може настати зато што се у Земљиној унутрашњости ослобађа велики притисак приликом наглог кретања делова тектонских плоча које су се претходно судариле.

Т **Н**

Земљотреси у Србије настају када се евроазијска литосферна плоча подвлачи под афричку.

Т **Н**

Грађу вулкана чине: вулканска купа, кратер, вулкански канал, вулканско огњиште.

Т **Н**

46. На приложеној немој карти света обележи зоне интензивног вулканизма.



47. Наредна тврдња се односи на земљотресе. На линији испред ње упишите **ТАЧНО** или **НЕТАЧНО**. Испод нетачне тврдње напишите тачну.

Епицентар је место на површини Земље у коме се најјаче осећа земљотрес.

48. Брзина кретања лаве зависи од њеног хемијског састава. Поједине достижу брзину до 30 km/h. У коју групу оне спадају? Заокружи тачан одговор.

а) киселе

б) неутралне

в) базичне

49. Стрелицама повежите називе вулкана са острвима или архипелазима на којима се налазе (десно).

Хекла

Исланд

Килауеа

Липарска острва

Стромболи

Хавајска острва

50. Како се према узроцима деле земљотреси?

.....,, И

51. Шта се убраја у макрооблике рељефа Земље?

.....
.....

52. Допуните наредну реченицу:

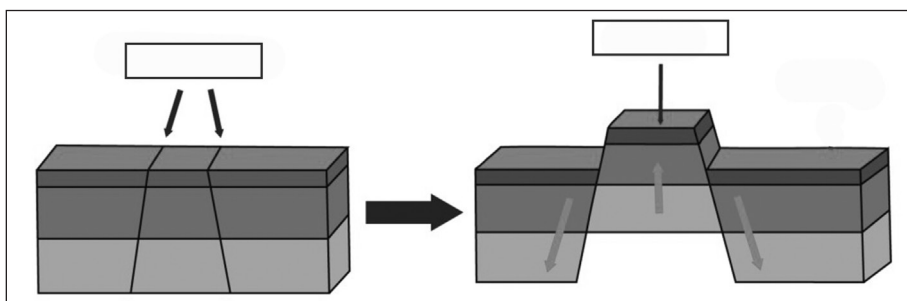
Рељеф је настао као резултат дејства унутрашњих или сила, и спољашњих или сила.

53. Допуните наредну реченицу:

Тектонски покрети у Земљиној кори се деле на

..... И

54. На приложеној скици у датим оквирима именуј приказане елементе и објасни процес који је скицом представљен.



.....
.....
.....

55. Међу понуђеним појмовима изаберите одговарајуће (имајући у виду да је један појам сувишан) и допуните њима реченице са десне стране.

<i>набране тектонске вертикалне раседне</i>	Орогени покрети се деле на хоризонталне и Хоризонталним покретима настају планине. Вертикалним покретима настају планине.
---	---

56. У правоугаонике упишите називе основних облика рељефа, на основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно).

Пространи уравњени делови копна који у дугом периоду нису били изложени орогеним покретима

Настаје спуштањем блока дуж два раседа

Узвишења у рељефу настала орогеним покретима

57. Основни облици рељефа су?

....., И

58. Који геоморфолошки процес се одвија у свим климатским зонама и током његовог дејства долази до дробљења стена и њиховог претварања у седименте различите крупноће?

.....
.....

59. Како се назива облик у рељефу који настаје када се низ стрмије падине покрене растресити слој који се налази изнад водонепропусних стена?

.....

60. Како се називају облици настали деловањем више сила?

.....
.....

61. Заокружите слово испред назива облика рељефа који нарушава логички след:

а) алувијална раван б) ада в) долина г) делта

Објасните избор, зашто баш тај облик?

.....
.....

62. На основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно), у правоугаонике упишите називе врста речних долина.

Дубоке долине са уским долинским дном

Дубоке долине вертикалних страна

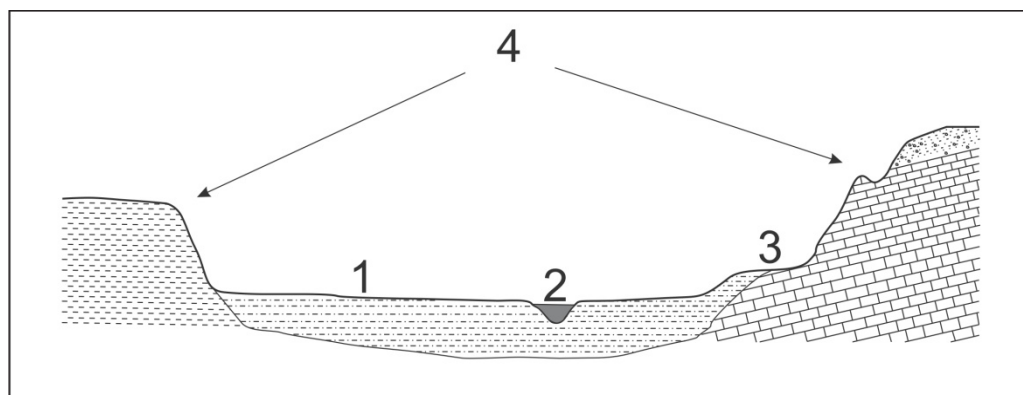
63. Зашто није пожељно градити саобраћајнице и насеља у алувијалним равнима?

а) због растреситог земљишта

б) због изувијаности терена

в) због могућности изливања река и учесталог плављења

64. На приложеној скици означени су поједини флувијални облици. Именуј их.



1.;

2.;

3.;

4.;

65. Скуп морфолошких и хидролошких појава везаних за терене састављене од растворљивих стена (кречњак, доломит и гипс) назива се

66. На основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно), у правоугаонике упишите називе површинских крашких облика рељефа.

Левкаста удубљења – најтипичнији облици крашког рељефа

Бразде или жљебови у облику пукотина у кречњачким теренима

67. Најпознатији српски истраживач крашких терена и оснивач карстологије као науке је:

.....

68. На основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно), у правоугаонике упишите називе подземних крашких облика рељефа.

Објекти са претежно хоризонталним каналима у унутрашњости кречњачке масе.

Објекти са претежно вертикалним каналима у унутрашњости кречњачке масе.

69. Заокружите слово испред назива крашких облика рељефа који нарушава логички след:

а) јама б) вртача в) увала г) крашко поље

Објасните избор, зашто баш тај облик?

.....

70. У правоугаонике упишите називе акумулативних облика крашког рељефа, на основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно).

Издужен цевасти облик од сиге у пећинској таваници

Стубићи од сиге на дну пећине

71. Стрелицама повежите називе крашких облика у Србији (лево) са типом крашког облика који носи тај назив (десно).

Одоровско	прераст
Рајкова	поље
Вратњанска	пећина

72. У правоугаонике упишите појмове везане за глацијалну ерозију, на основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно).

Полукружно удубљење у коме се снег претвара у лед

Долина настала ерозионим радом ледника

73. Зашто на највишим планинама у Србији нема ледника? Заокружи тачан одговор.

- а) јер на територији Србије не постоји доња снежна граница,
 б) јер се на територији Србије доња снежна граница налази на вишој надморској висини од висине највиших планинских врхова,
 в) јер на највишим планинама у Србији током године не пада довољно снега.

74. На сликама су приказана два облика у рељефу настала глацијалним процесом. Именуј их.



--	--

75. На која два начина ветар изграђује ерозивне облике у рељефу?
 и

76. На основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно), у правоугаонике упишите појмове везане за еолску ерозију.

Мале дине облика полумесеца или српа

Камене пустиње

77. Заокружите слово испред назива облика рељефа који нарушава логички след:

а) дина б) хамада в) бархан г) јарданг

Објасните избор, зашто баш тај облик?

.....

78. У које облике спадају пешчаре и лесне заравни у Србији?

.....

79. У правоугаонике упишите појмове везане за абразију, на основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно).

Пешчана зараван на обали мора

Пешчани спруд који повезује острва са копном

80. Према начину постанка написати три основна типа обала:

....., и

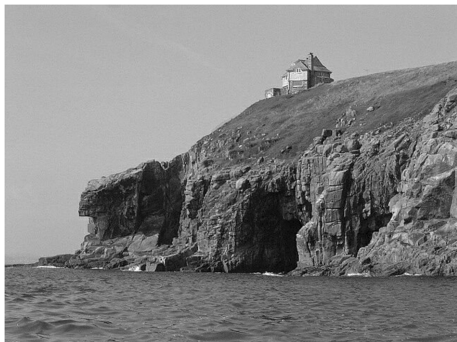
81. Шта је то антропогени рељеф?

.....

82. Наредна тврдња се односи на састав ваздуха. На линији испред ње упишите ТАЧНО или НЕТАЧНО. Уколико је тврдња нетачна, написати тачан исказ.

Основни хемијски елементи атмосфере су кисеоник (78%) и азот (21%).

83. На сликама су приказана два облика у рељефу настала моринским процесом. Именуј их.



--	--

84. У правоугаонике упишите називе слојева атмосфере, на основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно).

--

Слој који садржи озон у већој количини

--

Слој у коме се јавља поларна светлост

85. У ком слоју атмосфере се одиграва процес кружења воде у природи?

.....

86. На основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно), у правоугаонике упишите називе слојева атмосфере.

--

Слој у коме сагорева највећи број метеорита

--

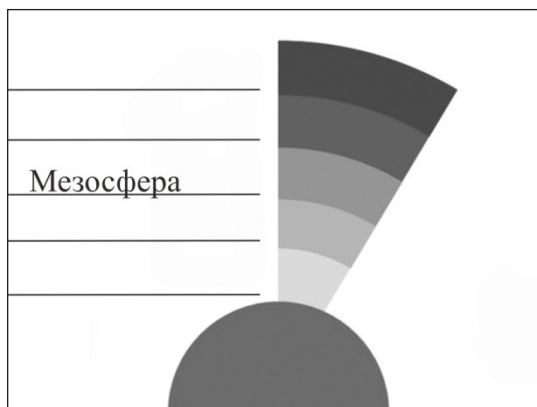
Слој у коме настаје поларна светлост

87. Познавање климатских карактеристика неког дела Земљине површине зависи од вишегодишњег осматрања климатских елемената: Набројте неке од њих:

_____ , _____ ,

_____ , _____ , _____ .

88. Упиши на линије одговарајуће називе слојева атмосфере, као што је то приказано примером.



89. На основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно), у правоугаонике упишите појмове везане за температуру ваздуха.

Пораст температуре с повећањем надморске висине

Снижавање температуре ваздуха на сваких 100 m висине

90. Ако су у 7 h, 14 h и у 21 h измерене температуре ваздуха, редом, 8 °C, 20 °C и 7 °C, на линији испод израчунајте средњу дневну температуру (ts).

.....

91. Због чега места у приморју имају равномерније температуре ваздуха током дана и године?

.....

.....

92. Расипање и преламање Сунчевих зрака у атмосфери о ситне капљице воде, честице ваздуха и прашине назива се (заокружи тачан одговор):

а) росна тачка б) ефекат стаклене баште в) дифузна рефлексија

93. Који град у Србији има најмању годишњу инсолацију (заокружи тачан одговор):

а) Суботица б) Пожега в) Пожаревац

94. Објасни појаву индиректног загревања атмосфере:

.....

.....

95. Посматрајући инсолацију, који од наведених локалитета у умереном појасу ће имати најбољи потенцијал за претварање Сунчеве енергије у електричну и топлотну?

- а) широке алувијалне равни у котлинама
- б) високи планински врхови
- в) равничарски предели

96. У којој области Србије је измерена најнижа температура од $-39,5^{\circ}\text{C}$?

.....

.....

97. На основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно), у правоугаонике упишите називе изолинија.

Линије које спајају тачке/места са истим температурама ваздуха

Линије које спајају тачке/места са истим ваздушним притиском

Линије које спајају тачке/места једнаких количина падавина

98. Наредна тврдња се односи на ваздушни притисак. На линији испред ње упишите ТАЧНО или НЕТАЧНО. Испод нетачне тврдње напишите тачну.

Топлији ваздух је тежи, па му је притисак мањи.

99. У правоугаонике упишите објашњења појмова везаних за расподелу ваздушног притиска, на основу датог појма (десно).

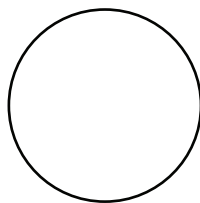
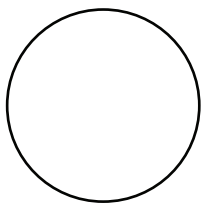
циклон

антициклон

100. У општој циркулацији атмосфере формирају се три ћелије које утичу на настанак сталних ветрова. Које су то три ћелије?

....., И

101. Ако знак + означава простор с високим ваздушним притиском, а знак – простор с ниским ваздушним притиском, прикажи како дува ветар тако што ћеш уписати знак + или – у одговарајући круг и исцртати стрелице између њих у одговарајућем смеру.



102. Заокружите слово испред назива ветра који нарушава логички след:

а) кошава б) југо в) пасат г) маестрал

Објасните избор, зашто баш тај ветар?

.....

103. Повежите локалне називе за тропске циклоне са областима где они носе такав назив:

тајфун

Индијски океан

циклон

Јужни Пацифик

ураган

Средња Америка

104. Заокружите слово испред назива ветра који нарушава логички след:

а) бура б) монсун в) кошава г) вардарац

Објасните избор, зашто баш тај ветар?

.....

105. У којој од наведених ситуацији ћеш имати утисак да је топлије?
Заокружи слово испред тачног одговора:

а) налазиш се у Сахари, а температура ваздуха је 32 °C,

б) налазиш се у прашуми Амазона, а температура ваздуха је 32 °C.

106. Током летњих месеци, у склопу струјања ваздуха између планине и котлине, даник дува (заокружи тачан одговор):

- а)** из котлине ка планини услед загревања ваздуха
- б)** са планине ка котлини услед високог притиска
- в)** не дува, нема циркулације

107. У правоугаонике упишите појмове везане за влажност ваздуха, на основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно).

Влажност ваздуха која се изражава грамима водене паре у 1 m³ ваздуха.

Влажност ваздуха која се изражава у процентима

108. Како се назива температура на којој релативна влажност ваздуха достиже 100% па се вишак водене паре кондензује, прелазећи у воду или лед?

.....

109. Шта су то облаци?

.....

110. Ако облаци носе префикс „алто“ у коју групу облака по висини спадају? (заокружи тачан одговор)

- а)** ниске **б)** средње **в)** високе

111. У правоугаонике упишите називе изолинија, на основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно).

Линије које на карти спајају тачке/места исте инсолације

Линије које на карти спајају тачке/места једнаке облачности

112. Заокружите слово испред назива падавина који нарушава логички след:

- а)** иње **б)** роса **в)** слана **г)** град

Објасните избор, зашто баш та падавина?

.....

113. Заокружите слово испред назива падавина који нарушава логички след:

а) снег б) роса в) град г) киша

Објасните избор, зашто баш та падавина?

114. Лос Анђелес је познат по формирању смога насталог мешањем магле и загађујућих материја емитованих у атмосферу. Због чега је овај град подложен формирању магле?

115. Међу понуђеним појмовима изаберите одговарајуће (имајући у виду да је један појам сувишан) и допуните њима реченице са десне стране:

<i>хладни</i> <i>арктички</i> <i>фронт</i> <i>топли</i>	Ваздушни је уски појас између различитих ваздушних маса. Услед продора топлог ваздуха настаје фронт. Када се хладна ваздушна маса подвлачи испод топле, настаје фронт.
--	--

116. У правоугаонике упишите појмове, на основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно).

Стање атмосфере изнад неког места у одређеном тренутку

Просечно стање атмосфере у одређеном временском периоду

117. Које су основне карактеристике фронталних непогода:

118. Који од наведених појмова спадају у климатске чиниоце. Подвучи тачне одговоре.

морске струје; географска дужина; Сунчев сјај; рељеф; вегетација; континенти

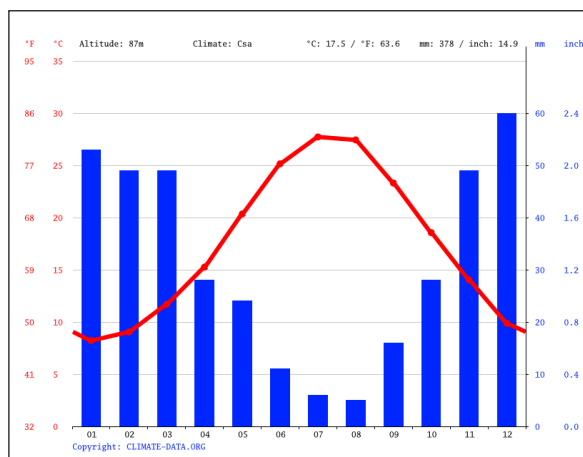
119. У правоугаоник упишите назив климатског појаса, на основу објашњења које је дато у продужетку реда (десно).

Има најсуровију климу на Земљи.

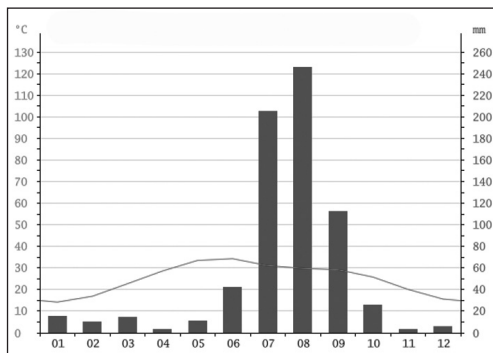
120. На Земљи се издвајају четири климатска појаса – *екваторијални, тропски, умерени и поларни* – и два прелазна појаса. Напишите називе прелазних климатских појасева.

121. На дијаграму је стубићима приказана просечна количина падавина за сваки месец у години и линијама просечна температура ваздуха за сваки месец. На основу анализе климадијаграма заокружи слово **Т** ако је тврдња тачна, односно слово **Н** ако није тачна.

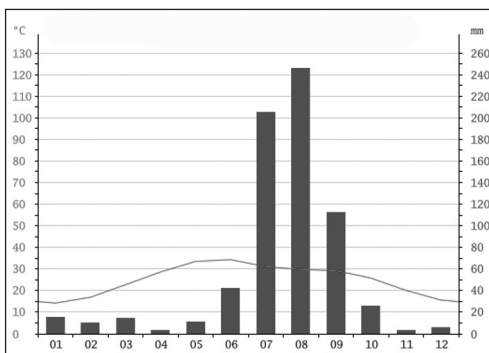
- а) Највећа количина падавина је током летњих месеци Т Н
- б) Температуре ваздуха су највише током летњих месеци Т Н
- в) Најмања количина падавина бележи се у месецима када су највише температуре ваздуха Т Н
- г) Овакав климадијаграм је својствен за просторе са средоземном климом Т Н



122. Погледајте климадијаграм и одредите највећу средњу месечну температуру ваздуха. Напишите њену вредност на линију са десне стране.

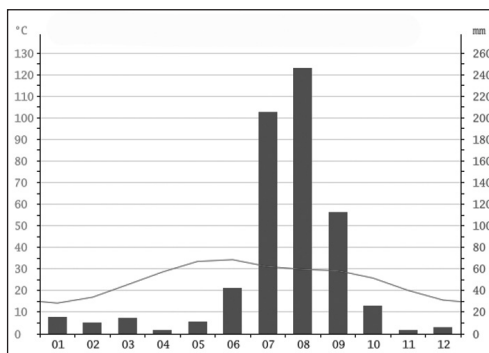


123. Погледајте климадијаграм и одредите највећу средњу количину падавина у септембру. Напишите њену вредност на линију са леве стране.



124. Погледајте климадијаграм и одредите који месец има највишу средњу месечну количина падавина, а који месец је са највишом средњом месечном температуром.

Напишите одговор на линији лево.



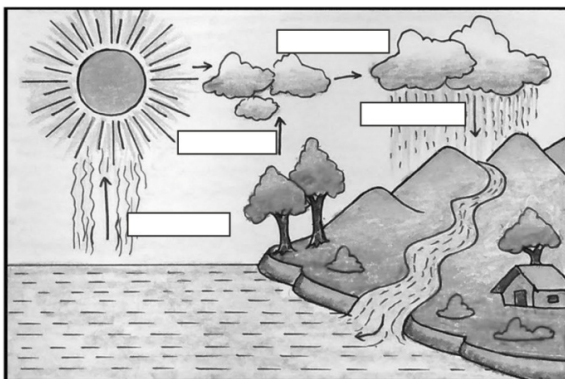
125. Шта представља ефекат стаклене баште?

126. Међу понуђеним процентима који се односе на структуру хидросфере изаберите одговарајуће (имајући у виду да је један појам сувишан) и допуните њима реченице са десне стране.

70%	Од укупне количине воде на Земљи% се налази у
0,8%	Светском мору.
97,5%	На питку воду отпада само% укупне количине воде.
2,5%	У вечитом снегу и леду концентрисано је% слатке воде.

127. На приказаној скици процеса кружења воде у природи упиши у кућице (десно) одговарајући број који одговара приказаној фази процеса (лево).

- 1) транспирација
- 2) преципитација
- 3) евапорација
- 4) кондензација



128. На Земљи су издвојена четири океана – Тихи, Атлантски, Индијски и Северни ледени, којима се по неким класификацијама додаје и пети. Напишите његов назив на линији испод.

129. **Загонетни океан** (засновано на подели на пет океана)

Да ли тај океан пресецају сви меридијани? →

Да ли тај океан пресеца екватор? →

Да ли тај океан пресеца Гринички меридијан? →

Да ли се тај океан налази на источној и западној Земљиној полулопти? →

То је →

130. Зашто је просечна температура Тихог океана већа од просечне температуре Атлантског океана? Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) Зато што је Тихи океан најшири, а Атлантски најужи у простору с топлотом екваторијалном климом.
- б) Зато што се у Тихи океан улива мањи број река.
- в) Зато што је Тихи океан дубљи од Атлантског.

131. Наредна тврдња се односи на морске заливе. На линији испред ње упишите ТАЧНО или НЕТАЧНО. Уколико је тврдња нетачна, написати тачан исказ.

Ријаси су потопљене долине некадашњих ледника.

132. У правоугаонике упишите називе океана, на основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно).

Није највећи, а простира се на све четири главне Земљине полулопте.

Не запљускује обале ни једног од континената јужне полулопте.

133. Заокружите слово испред мора које нарушава логички след:

а) Берингово б) Јаванско в) Јапанско г) Охотско

Објасните избор, зашто баш то море?

134. Шта су лагуне?

135. Салинитет има различити распоред, како на Земљиној површини тако и у оквиру самих водених целина (мора, океана). Који су основни фактори од којих зависи салинитет?

.....,,

136. Основне хемијске и физичке особине морске воде су:

.....,,

..... И

137. Наредна тврдња се односи на својства морске воде. На линији испред ње упишите ТАЧНО или НЕТАЧНО. Уколико је тврдња нетачна, написати тачан исказ.

_____ Салинитет представља количину соли у милиграмима у једном килограму морске воде.

138. У правоугаонике упишите називе изолинија, на основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно).

Линије које на карти спајају тачке/места истог салинитета морске воде.

Линије које на карти спајају тачке/места истих средњих годишњих температура на површини Светског мора/океана.

139. Зашто су таласи на отвореним морима већи од таласа насталих у заливима? Заокружи слово испред тачног одговора.

а) У заливима не дувају ветрови

б) На отвореним морима постоје јаке морске струје које стварају високе таласе

в) На отвореним морима је водена површина велика и преко ње дувају дуги и јаки ветрови који имају велики домет

140. Наредна тврдња се односи на кретања морске воде. На линији испред ње упишите ТАЧНО или НЕТАЧНО. Уколико је тврдња нетачна, написати тачан исказ.

Морска доба су најизразитија у време прве и последње четврти Месеца.

141. Шта су то морске струје?

142. Један од видова загађења морске воде јесте и тзв. цветање мора. Шта изазива ову појаву?

143. Наредна тврдња се односи на копнене воде. На линији испред ње упишите ТАЧНО или НЕТАЧНО. Уколико је тврдња нетачна, написати тачан исказ.

Када се изузму воде у чврстом стању, и подземне воде, на све остале копнене воде отпада само 1,7 %.

144. На основу дубине на којој се појављују, издани се деле на:

..... И

145. Заокружите слово испред назива извора који нарушава логички след:

а) вруље б) гејзери в) потајнице г) еставеле

Објасните избор, зашто баш тај извор?

.....
.....

146. Која врста извора се користи као обновљив извор енергије?

.....
.....

147. У правоугаонику упишите хидролошке појмове, на основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно).

Сви водотоци одређене територије

Површина са које падавине отичу у један речни систем

148. Зашто највећи протицај на свету има река Амазон у Јужној Америци?
Заокружи слово испред тачног одговора.

а) Због отапања снега у планинском делу тока.

б) Има највећи речни систем и највећу површину слива на свету, има велики број притока које извиру на Андима и налази се у простору екваторијалне климе где је велика количина падавина.

г) Јер има пуно подводних извора на дну речног корита.

149. Заокружи појам који **не** означава један од главних типова речног режима

а) снежно-кишни

б) комбиновани

в) евапорациони

г) нивални

150. Шта су то тектонска језера?

.....

151. У правоугаонике упишите појмове везане за језера, на основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно).

Језера код којих су и површина и дно испод морског нивоа

Језера код којих је површина изнад, а дно испод морског нивоа

152. Наведи имена три природна језера у Србији.

.....,,

153. Заокружите слово испред назива језера који нарушава логички след:

а) Бајкалско б) Тангањика в) Охридско г) Бледско

Објасните избор, зашто баш то језеро?

.....
.....

154. Загонетно језеро (избор између следећих: Бајкалско, Каспијско, Титикака, Горње, Викторијино) је:

Да ли је највеће слатководно језеро на свету?

→

Да ли је највеће у Африци?

→

Да ли је најдубље на свету?

→

Да ли је највеће на свету?

→

То је →

155. Заокружите слово испред назива језера које нарушава логички след:

а) Волта б) Малави в) Насерово г) Кариба

Објасните избор, зашто баш то језеро?

.....

156. На линији испод напишите називе два главна типа ледника?

.....

157. Како се назива стално замрзнуто земљиште?

.....

158. У правоугаонике упишите врсте ледника, на основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно).

Ледник који не излази ван цирка

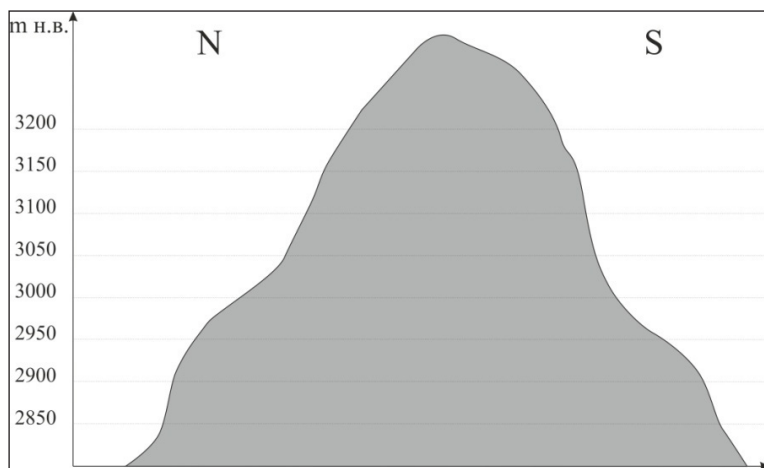
Ледници који се јављају на висоравнима
Скандинавије

159. У правоугаонике упишите појмове везане за леднике, на основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно).

Надморска висина изнад које се нагомилавају
снежне масе

Област у којој се образује ледник

160. Уцртајте снежну границу на приложеној скици ако знате да њена вредност са једне планинске стране износи 3150 m н.в. а са друге 2950 m н.в.



161. Наредна тврдња се односи на леднике. На линији испред ње упишите ТАЧНО или НЕТАЧНО. Уколико је тврдња нетачна, написати тачан исказ.

Континентални ледници су карактеристични за Гренланд и
Алпе.

162. Наредна тврдња се односи на леднике. На линији испред ње упишите ТАЧНО или НЕТАЧНО. Уколико је тврдња нетачна, написати тачан исказ.

Највећа концентрације леда на Земљи је на Арктику.

163. У које три области је подељена водопривреда?

1.

2.

3.

164. Како се назива скуп мера усмерених на одржавање и унапређивање водног режима, обезбеђивање потребних количина чисте воде, заштиту вода од загађења и заштиту од штетног дејства вода?

.....

165. У природне услове станишта спадају и климатски фактори. Који међу климатским факторима имају највећи значај за живот у једном биотипу?

.....,,,

166. У правоугаонцима са леве стране, уписана су два биогеографска појма, док је у правоугаонцима са десне стране потребно уписати њихове синонине:

Биоценоза

или

Биотоп

или

167. Који абиотски фактори обухватају надморску висину, рашчлањеност, нагиб и експозицију рељефа?

.....

.....

168. Шта проучава педологија?

.....

.....

169. У правоугаоник упишите појам, на основу објашњења која су дата у продужетку реда.

Комплекс већег броја различитих екосистема који просторно обухвата велике географске области

170. У правоугаоник упишите појам, на основу објашњења која су дата у продужетку реда.

Област распрострањења неке врсте, рода, фамилије или животне заједнице

171. Дате биоме поређај према хоризонталној зоналности уписујући редни број испред биома (гледано од екватора ка половима):

вегетација пустиње

листопадне шуме умерених ширина

тропске кишне шуме

вегетација савана

вегетација тундри

172. Земљишта карактеристична за одређене природне зоне на Земљи која су углавном условљена климатским карактеристикама које у њој владају, називају се:

(заокружите тачан одговор)

а) типаска земљишта б) биомска земљишта в) атипска земљишта

173. Типови земљишта се разликују међусобно и према боји. Упишите на линију у продужетку боју наведених типова земљишта:

подзол

чернозем

гајњача

terra rossa

174. Које су карактеристике смоница?

175. Земљиште се сматра ресурсом, а разлог за то лежи у ..

.....

176. Међу факторима за формирање земљишта највећи значај имају *стене, климатски прилике, биљни и животињски свет...* и још један. На доњој линији напишите његов назив.

.....

.....

177. Које су основне последице ерозије земљишта?

.....

.....

178. Основни типови копнених биома су: *тропске кишне шуме, саване, тврдолисна суптропска вегетација, траве умерених ширина, листопадне шуме умерених ширина, тајге и тундре*. Који биом је изостављен у претходном набрајању?

.....

.....

179. Заокружите слово испред назива биљке који нарушава логички след:

а) Панчићева оморика **б)** банатски божур **в)** шарпланински шафран **г)** трска

Објасните избор, зашто баш та биљка?

.....

180. Које су основне карактеристике савана?

.....

.....

.....

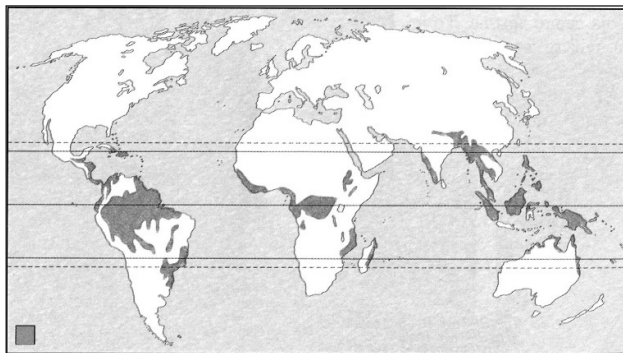
181. Које су основне природне карактеристике вегетационе зоне пустиња?

.....

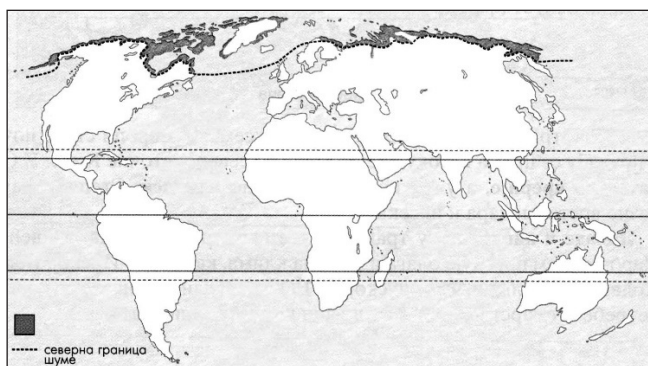
.....

.....

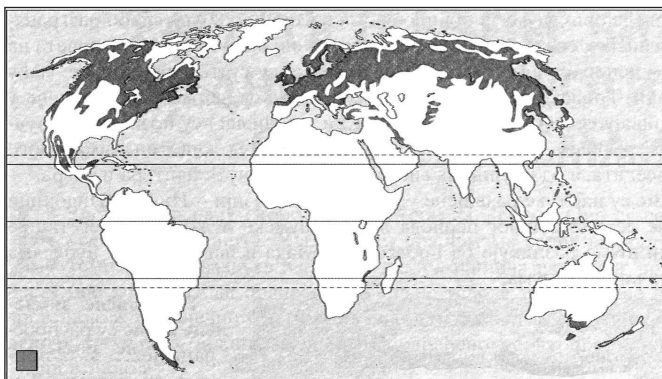
182. Пажљиво погледајте дату нему карту и на линији испод ње напишите назив биома чије је распрострањење приказано.



183. Пажљиво погледајте дату нему карту и на линији испод ње напишите назив биома чије је распрострањење приказано.



184. Пажљиво погледајте дату нему карту и на линији испод ње напишите назив биома чије је распрострањење приказано.



185. Коју природну зону карактерише највећи биодиверзитет на Земљи?

.....

.....

186. У правоугаонике упишите називе биома, на основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно).

Велика спратовност растиња (4-5 висинских спратова)

Доминирају шуме бора, смрче и јеле

187. У правоугаонике упишите називе биома, на основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно).

Приземни спрат вегетације чине лишајеви и маховине

Вегетација прилагођена малој количини падавина (до 200 mm годишње)

188. У правоугаонике, десно, упишите како се називају саване у Бразилу и Венецуели.

Бразил

Венецуела

189. Шта је то макија?

.....

.....

190. Повежи стрелицом међусобно називе за тропске кишне шуме и регионе у којима се они користе.

џунгле
селваси
прашуме

басен Конга
слив Амазона
острва југоисточне Азије

191. Заокружи слово испред тачног одговора.

- а)** Током шетње на планини у умереном топлотном појасу на надморској висини од 700 m уживаћу у вегетацији листопадних шума
- б)** Током шетње на планини у жарком топлотном појасу на надморској висини од 700 m уживаћу у вегетацији листопадних шума
- в)** Током шетње на планини у хладном топлотном појасу на надморској висини од 700 m уживаћу у вегетацији листопадних шума.

192. Допуните приложену шему вегетационих спратова на високим планинама.

снег и лед
мешовите шуме

193. У правоугаонике упишите појмове, на основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно):

Свеукупност гена, врста и екосистема

Изворне врсте одређеног станишта

Врсте које су секундарно доспеле на одређено станиште

194. Коју меру примењују државе да би очувале биодиверзитет и угрожене врсте на некој територији?

.....

195. На основу објашњења која су дата у продужетку редова (десно), у правоугаонике упишите одговарајуће појмове:

Најзначајнији елементи геодиверзитета који имају научну, образовну, културну и естетску вредност

Територије на којима је заштићено више објеката и појава геонаслеђа

196. Шта се подразумева под геоконзервацијом?

.....

197. Свеукупна разноврсност палеонтолошких, геолошких, геоморфолошких, хидролошких и педолошких објеката, појава и процеса којима су они настали назива се:

(заокружи тачан одговор)

а) геонаслеђе б) геоконзервација в) геодиверзитет

198. Приликом селекције објеката геонаслеђа за заштиту, квалитативно се највише оцењују њихова *репрезентативност, целовитост и реткост*. Који квалитет је при набрајању прескочен?

.....

199. Јединствен географски простор у коме се локалитетима геонаслеђа управља у циљу заштите, образовања, истраживања и одрживог развоја назива се:

.....

200. Који локалитет је 2020. године проглашен за први геопарк на територији Србије?

.....

ПИТАЊА ИЗ ОБЛАСТИ ДРУШТВЕНЕ ГЕОГРАФИЈЕ

201. Географија је једна од најстаријих наука. Оцем географије сматра се:

.....

202. Заокружите слова испред тачних одговора. Оснивачи научне географије били су:

- а) Анаксимандер
- б) Ератостен
- в) А. фон Хумболт
- г) К. Ритер
- д) Ф. Рацел

203. Оснивач научне географије у Србији био је

204. Друштвена географија се дели на следеће дисциплине:

- а),
- б),
- в),
- г)

205. Економска географија се дели на следеће дисциплине:

- 1),
- 2),
- 3),
- 4),
- 5)

206. Оснивач антропогеографије (географије људи) био је:

.....

207. Који антички филозоф и географ је аутор књиге „Географија“ у 17 томова?

.....

208. Повежите имена истраживача са њиховим путовањима, тако што ћете на црту уписати одговарајуће слово:

- | | |
|-----------------------------|------------------------------|
| а) Васко да Гама | путовање у Кину |
| б) Кристофор Колумбо | пловидба око света |
| в) Фернандо Магелан | поморски пут за Индију |
| г) Марко Поло | откриће Америке |

209. Географске карте се према размери деле на:

- а)**,
- б)**,
- в)**

210. Према садржини, географске карте се деле на:

- а)**,
- б)**

211. Према намени, географске карте се деле на:

- 1)**,
- 2)**,
- 3)**,
- 4)**,
- 5)**

212. Посматрајући општегеографску карту Србије, на основу приказаних физичкогеографских елемената карте објасни зашто је просечна надморска висина границе Србије најнижа према Румунији, а не према Мађарској или Хрватској. Заокружи слово испред тачног одговора.

- а)** Зато што је зелена боја која означава низије на карти највише изражена дуж границе са Румунијом.
- б)** Зато што велики део границе са Румунијом се протеже дуж Ђердапске клисуре чија је надморска висина нижа у односу на надморску висину низије према Мађарској и Хрватској.
- в)** Зато што је дужина границе према Румунији дужа у односу на границе са Хрватском и Мађарском.

213. Наведите размере у којима се израђују топографске карте:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

214. Ако на географској карти размере 1:300 000 растојање између две тачке износи 10 cm, колико је њихово стварно растојање у природи?.....

215. Ако на географској карти размере 1:200 000 растојање између две тачке износи 30 cm, колико је њихово стварно растојање у природи?

216. Колико је човечанство бројало људи на прелазу из 18. у 19. век?

217. Најређе насељене државе у Европи су:

- 1)
- 2)
- 3)

218. Ако је екумена стално насељени, а анекумена стално ненасељени део копна на Земљи, шта би требало да се промени у географској средини неког простора како би он од анекумене постао екумена? Заокружи слова испред тачних одговора.

- а) ако се високопланински рељеф на том простору промени у низијски
- б) ако државне власти нареду да се анекумена насели
- в) ако се стално хладна клима на том простору промени у умерену
- г) ако уместо простора са довољно падавина и површинских токова настане сушни простор

219. Најмногољуднији континент на свету је:.....

220. Које године је број становника света достигао пет милијарди?

.....

221. Разлика између наталитета и морталитета назива се:

.....

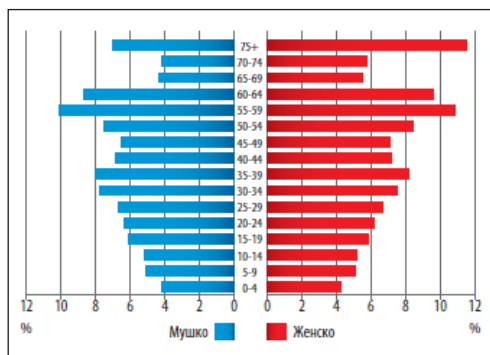
222. Шта је миграциони салдо?

.....

223. Наведите како се називају следеће појаве у вези са кретањем становништва:

1. Исељавање становништва:
2. Досељавање становништва:
3. Сва кретања становништва:

224. На основу анализе старосно-полне пирамиде, донеси закључке и заокружи слово **Н** ако је тврдња нетачна, односно **Т** ако је тачна.



- а) Овакав тип старосно-полне пирамиде својствен је економски развијеним државама Т Н
- б) Држава која има овакву старосно-полну пирамиду има старосну структуру становништва повољну за привредни развој Т Н
- в) За државу која има овакву старосно-полну пирамиду карактеристичан је процес старења становништва Т Н
- г) За државу која има овакву старосно-полну пирамиду карактеристично је да жене живе краће од мушкараца. Т Н

225. Која држава има највишу стопу наталитета у свету?

226. Спољне миграције деле се на:

- 1),
- 2),
- 3)

227. Наведите три основне људске расе:

- 1),
- 2),
- 3)

228. У којој држави се налази свети град Лалибела?

229. У којој данашњој држави се налазе Мека и Медина?
230. На које две велике групе се деле муслимани?
231. Како се називају свете јеврејске књиге?
- 1),
 - 2)
232. Из које религије је потекло хришћанство?
233. Повежите писмо са географским простором у којем је настало:
- | | |
|------------------|------------------------|
| 1. Стари Египат | а. клинасто писмо |
| 2. Месопотамија | б. алфабет |
| 3. Античка Грчка | в. хијероглифско писмо |
234. Од укупно свих хришћана, половина њих су?
235. Које државе имају најниже вредности индекса хуманог развоја? Заокружите тачне одговоре.
- а) Нигер
 - б) Централноафричка Република
 - в) Јужни Судан
 - г) Мароко
236. У ком граду у свету се налази највећа библиотека по броју књига?
237. Три најбоље рангиране државе у свету према индексу хуманог развоја су:
- 1),
 - 2),
 - 3)
238. Које од наведених категорија становништва спадају у издржавано становништво? Заокружите слова испред тачних одговора.
- | | |
|--------------|---------------|
| а) деца | б) пензионери |
| в) студенти | г) домаћице |
| д) запослени | |
239. Према економској активности, становништво се дели на:
- 1),
 - 2)
240. Како се зове село код Панчева где су пронађени трагови насеља и други предмети из каменог доба?

241. Према физиономији, сеоска насеља се деле на:

- 1)
- 2)
- 3)

242. Наведите најчешће критеријуме за одређивање статуса града:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

243. Наведите три фазе урбанизације:

- 1)
- 2)
- 3)

244. Шта је урбана револуција?

.....
.....

245. Почетком 19. века, у свету су постојала само два милионска града. Наведите која:

.....

246. Заокружите слова испред тачних тврдњи.

- а) Урбана револуција је процес брзог исељавања градског становништва.
- б) У свету је 2000. године било 17 мега градова.
- в) Јужна Америка је континент са највећим степеном урбанизације.
- г) Једна од главних демографских последица урбанизације је концентрација становништва.

247. У свету су 1970. године постојала само три мега града. То су:

- 1)
- 2)
- 3)

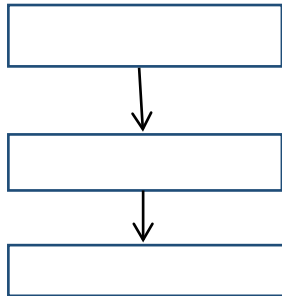
248. Заокружите тачне одговоре.

- а) Највећи град у свету је Токио.
- б) Процес пресељавања становништва из приградских насеља у централна градска језгра назива се субурбанизација.
- в) Процес пресељавања становништва из урбаних у рурална подручја назива се деурбанизација.
- г) Хиперурбанизација је карактеристична за високо развијене државе.

249. Агломерација је:

.....

250. Називе **конурбације**, **град**, **мегалополис** упиши у празна поља и тако прикажи шта из чега настаје.



251. Које су негативне последице урбанизације? Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) формирање градских зона
- б) угрожавање животне средине
- в) успостављање међусобних веза и утицаја града и простора изван града

252. Шта је моноцентрични урбани систем?

.....

253. Шта је полицентрични урбани систем?

.....

254. Дефинишите следеће процесе:

- а) Депопулација је
- б) Деаграризација је
- в) Девастација је

255. Велику густину речне саобраћајне мреже имају западна Европа и источна Азија. Зашто је то тако? Заокружи слова испред тачних одговора

- а) због већег броја широких и пловних речних токова
- б) због високог водостаја река током зимских и летњих месеци
- в) због повезаности речних токова са налазиштима руда

256. У којој држави је настала прва индустријска револуција?

257. Како је проналазак парне машине допринео развоју привреде у Европи. Заокружи слова испред тачних одговора.

- а) развија се рударство јер се све више копа и прерађује руда гвожђа за производњу машина
- б) развија се индустрија аутомобила
- в) развија се железнички саобраћај

258. Због чега се смањује површина Аралског језера? Заокружите број испред тачног одговора.

1. Због прекомерног коришћења воде из Сир Дарје и Аму Дарје.
2. Због смањења површине под шумама у Казахстану.
3. Због изградње ауто-пута.
4. Због повећања површина под уљаном палмом у сливу Аму Дарје.

259. Зашто мултинационалне компаније утичу на повећавање разлика у економском развоју између развијених и неразвијених држава? Заокружи слова испред тачног одговора.

- а) Велике мултинационалне компаније које су се развиле у економским развијеним државама (САД, Немачка, Француска, Велика Британија, Кина, Јапан...) су развиле тржиште по целом свету па остварују велике новчане приходе.
- б) Производњу премештају у неразвијене регионе света који имају јефтину радну снагу, образоване стручњаке и јефтине природне ресурсе.
- в) Зато што се налазе у државама с највећим бројем становника па имају велико тржиште и остварују велике новчане приходе.
- г) Зато што се налазе у државама које имају велики проценат научника који унапређују производњу.

260. Повежите проналаске са индустријском револуцијом за коју се везују:

- | | |
|---|----------|
| а) мотор са унутрашњим сагоревањем | 1. прва |
| б) парна локомотива | 2. друга |
| в) микроелектроника | 3. трећа |

261. Шта су индустријски паркови?

.....

262. Који је најпознатији технолошки парк у свету?

263. Набројте седам високо развијених држава света:

1., 2., 3.,
4., 5., 6.,
7.

264. За коју државу су својствене следеће одлике привреде: Економска развијеност се базира на развијеној високој технологији, великим мултинационалним компанијама, развијеном банкарству и привреди која је усмерена ка светском тржишту. Заокружи слово испред тачног одговора.

а) Индија

б) Шпанија

в) САД

265. Која држава бележи најбржи економски раст међу земљама у развоју?

.....

266. Наведите три водеће мултинационалне компаније у свету:

- 1)**
2)
3)

267. У којим градовима се налазе седишта следећих организација?

1. Светска банка
2. Међународни монетарни фонд (ММФ)
3. Светска трговинска организација (СТО)
4. Организација за економску сарадњу и развој (ОЕЦД)
5. Организација земаља извозница нафте (ОПЕК)

268. Заокружи слова испред тачних одговора:

Када би којим случајем био држављанин Шпаније могао бих да:

- а) слободно путујем у државе Европске уније без провере пасоша
- б) да бесплатно користим здравствене услуге у Италији
- в) да имам право на запослење у Француској исто као и у Шпанији
- г) да имам изборно право у Холандији исто као и у Шпанији

269. Где је почела са радом прва нуклеарна електрана у свету?

.....
.....

270. Заокружите бројеве испред тачних тврдњи:

- 1. Глобално загревање односи се на повећање просечне температуре и океана у 20. веку.
- 2. Средња температура ваздуха у 20. веку порасла је за око 8 °C.
- 3. Дефорестација је пренамена шумског у пољопривредно или грађевинско земљиште.
- 4. Порука Агенде 21 јесте: размишљати локално – деловати глобално.

271. Заокружите слово испред тачног одговора. Србија је чланица следеће међународне организације:

- | | |
|----------|----------|
| а) АСЕАН | в) НАФТА |
| б) ОПЕК | г) ММФ |

272. Којом делатношћу се бави водећа мултинационална компанија Волмарт?

.....

273. Према политичком статусу, издвајају се следећи типови територија:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)
- 6)

274. Наведите три типа зависних држава:

1)

2)

3)

275. Заокружи државе чланице НАФТЕ:

САД, Габон, Брунеј, Нигерија, Мексико, Канада

276. Три најмање државе у свету по површини су:

1)

2)

3)

277. Које припадају зависне територије Мартиник и Гваделупе?

278. Који проблем у будућности могу да имају приморске државе? Заокружи слово испред тачног одговора.

а) смањени развој поморског саобраћаја и поморске трговине

б) повећање заразних болести

в) плавање приобалног дела због климатских промена

279. Према облику владавине, државе могу бити и
....., а према политичком систему

280. Подвуците низијске државе:

Данска, Етиопија, Белгија, Холандија, Грузија, Естонија, Турска, Гамбија.

281. Наведите по два главна града следећих држава:

1. Холандија: и

2. Боливија: и

3. Чиле: и

282. Наведите три кнежевине у Европи:

1)

2)

3)

283. Наведите четири конститутивне целине које чине Уједињено Краљевство Велике Британије и Северне Ирске:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

284. Заокружите слова испред тачних одговора.

- а) САД се састоје од 50 савезних држава
- б) Канада се састоји од 15 провинција и три територије
- в) Швајцарска је конфедерација
- г) Аустралија је према државном уређењу федерација

285. Бурунди је престоницу преместио из Буџумбуре у:.....

286. Која држава је преместила престоницу из Абиџана у Јамусукро?

.....
.....

287. Подвуци државе емирате:

Саудијска Арабија, Катар, Бахреин, Ирак, Кувајт, УАЕ

288. Наведите године важних историјских догађаја:

1. Пад Берлинског зида
2. Распад СССР

289. Које три државе се називају азијским тигровима?

- 1)
- 2)
- 3)

290. Која је прва социјалистичка држава у свету?

Које године је она настала?

291. Које државе су настале на простору бивше СФРЈ?

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)
- 6)

292. „Плишаном револуцијом“ настале су две државе. Које?

- 1)
- 2)

293. Пре Другог светског рата само су четири државе у Африци биле формално независне. Наведите њихове називе:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

294. Зашто се сматра да су државе Естонија, Летонија и Литванија имале велику корист због распада СССР 1991. године? Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) зато што су прошириле своје територије
- б) зато што су се након уласка у Европску унију економски интензивније развијале
- в) зато што су побољшале развој пољопривреде

295. Подвуците афричке државе које су добиле независност од 1951. до 1959. године:

Либија, Мароко, Тунис, Мадагаскар, Судан, Гана, Гвинеја, Сенегал.

296. Спајањем које две државе је настао Јемен?

..... и

297. Заокружите слово испред тачног одговора. Највећа држава на свету по површини је:

- а) Бразил б) Русија в) Канада г) Кина д) САД

298. Заокружите слово **Т** ако је тврдња тачна или слово **Н** ако је нетачна.

- | | | |
|---|----------|----------|
| 1. Белизе је бивша француска колонија | Т | Н |
| 2. Гвајана је бивша британска колонија | Т | Н |
| 3. ДР Конго је бивша белгијска колонија | Т | Н |
| 4. Нигер је бивша немачка колонија | Т | Н |

299. Организација Уједињених нација основана је године, а њено седиште налази се у граду

300. Подвуците државе које су сталне чланице Савета безбедности Уједињених нација:

Кина, Русија, Индија, Француска, САД, Уједињено Краљевство, Немачка, Канада.

301. Наведите пет већих полуострва у Европи:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

302. Подвуците португалске колоније у Африци:

Мозамбик, Чад, Макао, Гвинеја Бисао, Гвинеја, Ангола

303. Наведите три кнежевине у Европи:

- 1)
- 2)
- 3)

304. За коју светску организацију је скраћеница ММФ:

305. Које три велике европске групе народа припадају индоевропској породици народа?

- 1)
- 2)
- 3)

306. Набројте уgro-финске народе у Европи:

- 1)
- 2)
- 3)

307. Заокружите слова испред тачних одговора.

- a) Хришћанство је најраспрострањенија религија у Европи
- б) Римокатоличка вера је доминантно заступљена у Француској и Италији
- в) Протестантизам је доминантно заступљен у Луксембургу и Ирској
- г) Православно хришћанство је доминантно заступљено у Србији и Грчкој

308. Наведите минимум две ограђене државе:

.....

309. Која два афричка града припадају Шпанији?

- 1)
- 2)

310. Која европска држава највише електричне енергије производи у нуклеарним електранама?

.....

311. У које три европске државе се налазе најразвијеније регије језерског туризма?

- 1)
- 2)
- 3)

312. Заокружи слова испред тачних одговора у вези са Азурном обалом. Да сам становник ове регије:

- a) живео бих у Лиону
- б) издавао бих апартман у туристичком центру Нице
- г) посећивао бих филмски фестивал у Кану
- д) живео бих у најпознатијој и најстаријој туристичкој регији у Европи
- ђ) узгајао бих шећерну репу
- е) живео бих у регији Азурна обала

313. Наведите две европске државе са највећим бројем страних туриста:

- 1)
- 2)

314. Наведите два највећа острва Канарског архипелага:

- 1)
- 2)

315. Која је највиша планина на Балканском полуострву?

316. Највећи залив у Црној Гори зове се

317. У ком европском граду се налазе Дуждева палата, црква Светог Марка и црква Санта Марија дела Салуте?

.....

318. Наведите два највећа аеродрома у Лондону: и

319. Набројте државе Бенелукса:

- 1)
- 2)
- 3)

320. У којој држави се налази аеродром Хитроу?

321. Како се зове белгијска конурбација коју чине Брисел, Гент, Антверпен и Левен?

.....

322. Наведите три државе које су највећи произвођачи шећерне репе у свету:

- 1)
- 2)
- 3)

323. Која два града у Русији спаја Транссибирска железница?

..... и

324. У ком граду се догодила највећа нуклеарна катастрофа у историји?

.....

325. Заокружите слово **Т** ако је тврдња тачна или слово **Н** ако је нетачна

- | | | |
|--|----------|----------|
| 1. Око 2,3 милиона људи у Немачкој има породичне везе на Блиском истоку | Т | Н |
| 2. Око 740 хиљада људи у Немачкој има афричко порекло | Т | Н |
| 3. Око 280 хиљада људи иселило се из Немачке 2016. године | Т | Н |
| 4. У Немачкој је највише досељеника из Француске, Велике Британије и Белгије | Т | Н |

326. Објасните разлику између азиланата и економских миграната:

.....
.....

327. Из којих држава су најбројнији мигранти који су стигли у Европу 2015. године?

- 1),
- 2),
- 3)

328. Како се назива највећа европска лука?

329. У ком месту је измерена најнижа температура ваздуха у Русији?

.....

330. Између које две реке се налази Кинеска низија?

..... И

331. Која два мора повезује Суецки канал? и

332. Које је најдубље језеро на свету?

333. Која азијска држава се некада звала Холандска Индија?

334. Наведите државе Арабијског полуострва које су добиле независност после Другог светског рата:

- 1),
- 2),
- 3),
- 4),
- 5)

335. Распадом СССР настале су следеће државе у Централној Азији:

- 1),
- 2),
- 3),
- 4),
- 5)

336. Која година се узима за прву годину муслиманске религије?

.....

337. У области Малајског архипелага после Другог светског рата независност су стекле следеће државе:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

338. У којим државама Југоисточне Азије се налазе значајна налазишта нафте:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

339. Заокружите слово **Т** ако је тврдња тачна или слово **Н** ако је нетачна:

- | | | |
|---|----------|----------|
| 1. Еуфрат је најдужа река Југозападне Азије | Т | Н |
| 2. У Југозападној Азији је настала Сумерска цивилизација | Т | Н |
| 3. Туркменистан је у светском врху по резервама злата | Т | Н |
| 4. Најстарије књижевно дело, „Еп о Гилгамешу“,
настало је у Југоисточној Азији | Т | Н |

340. Заокружите слово **Т** ако је тврдња тачна или слово **Н** ако је нетачна:

- | | | |
|--|----------|----------|
| 1. Јерусалим је свето место три велике религије | Т | Н |
| 2. Ислам је најстарија монотеистичка религија | Т | Н |
| 3. Хришћанство се функционално надовезује на ислам | Т | Н |
| 4. Персијска цивилизација настала је на темељу
верског учења зороастризма | Т | Н |

341. Три највећа светска произвођача нафте су следеће државе:

- 1)
- 2)
- 3)

342. Наведите назив највећег нафтног поља на свету: .

.....

343. Наведите назив највише зграде у свету и у ком граду се она налази:

.....

344. Који владар је изградио Свету Софију у данашњем Истанбулу? .

.....

345. Око којих великих река је настала и развила се индијска цивилизација?

1),

2),

3)

346. Које три религије потичу из Индије?

1),

2),

3)

347. Које је најкишовитије место на свету?

348. Који је популациони највећи град Танзаније?

349. Наведите четири државе у Јужној Азији у којима је развијен туризам:

1),

2),

3),

4)

350. Главна биљна култура Јужне Азије је:

.....

351. Шта је „Шинкансен“?

.....

.....

352. Заокружите слово **Т** ако је тврдња тачна или слово **Н** ако је нетачна:

- | | | |
|---|----------|----------|
| 1. Вулкан Тоба налази се на острву Суматра | Т | Н |
| 2. Вулкан Тамбора налази се на острву Јава | Т | Н |
| 3. Вулкан Кракатау налази се на острву Јава | Т | Н |
| 4. Вулкан Мајон налази се на острву Лузон | Т | Н |

353. Наведите три државе монархије у Африци:

- 1)
- 2)
- 3)

354. Како се називају слана језера у северном делу Сахаре?

355. Наведите три најмногољудније државе у Африци:

- 1)
- 2)
- 3)

356. Набројте четири најређе насељене државе у Африци:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

357. Који народи представљају најстарије становништво Африке?

- 1)
- 2)
- 3)

358. У којим афричким државама се значајно експлоатишу нафта и природни гас?

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

359. Наведите хамитске народе у Северној Африци:

- 1)
- 2)
- 3)

360. Који је најмногољуднији афрички град?

361. Наведите три афричке државе које су посебно погођене епидемијом ХИВ-а:

- 1)
- 2)
- 3)

362. Африка је највећи светски произвођач какаоа. Наведите три државе у којима се он значајно производи:

- 1)
- 2)
- 3)

363. Које су три политички нестабилне области Африке?

- 1)
- 2)
- 3)

364. Наведите највећа полуострва Северне Америке:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

365. Која четири острва чине Велике Антиле?

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

366. Водећи произвођачи дијаманата у свету су следеће четири државе:

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)

367. Највећа језера у Северној Америци су:

.....,
....., И

368. У којој америчкој савезној држави се налази Велико слано језеро (тзв. америчко Мртво море)?

369. Како се назива прво стално насеље Европљана у Северној Америци?

370. На којој планини у Јужној Дакоти су уклесане главе четири америчка председника?

371. Који је главни град Квебека?

.....

372. Које језеро се назива „мађарско море“?

.....

373. Наведите три водеће државе из којих се становништво сели у Канаду:

1),

2),

3)

374. Наведите три најпосећенија национална парка у САД:

1),

2),

3)

375. Наведите четири старе цивилизације које су се развијале на територији данашњег Мексика:

1),

2),

3),

4)

376. Главни туристички центри на Куби су:

1),

2),

3)

377. Која река чини границу између Англоамерике и Средње Америке? Заокружите слово испред тачног одговора.

а) Мисури

б) Колорадо

в) Мисисипи

г) Рио Гранде

378. Заокружите слово **Т** ако је тврдња тачна или слово **Н** ако је нетачна.

- | | | |
|--|----------|----------|
| а) Канада спада у највеће светске извознике папира | Т | Н |
| б) Археолошко налазиште Чичен Ица припада цивилизацији Маја | Т | Н |
| в) Астеци су развили цивилизацију на северу данашњег Мексика | Т | Н |
| г) Гватемала је бивша британска колонија | Т | Н |

379. Повежите државе са њиховим главним градовима:

- | | |
|-------------|--------------|
| 1. Кингстон | а) Белизе |
| 2. Белмопан | б) Никарагва |
| 3. Сан Хозе | в) Јамајка |
| 4. Манагва | г) Куба |
| 5. Хавана | д) Костарика |

380. Подвуците јужноамеричке државе:

Колумбија, Хондурас, Салвадор, Никарагва, Француска Гујана, Боливија

381. У случају када би се затворио Панамски канал које би биле последице?
Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) Највеће луке на источној обали САД-а не би имале поморску везу са великим лукама на западној обали.
- б) Економски развој Панама не би био угрожен.
- в) Светска трговина не би била угрожена.

382. Која су два највећа језера Јужне Америке?

- 1)
- 2)

383. Највеће индијанске заједнице у Јужној Америци су:

- 1)
- 2)

384. У којим државама Јужне Америке су белци већинско становништво?

- 1)
- 2)

385. Зашто је у Јужној Америци петрохемијска индустрија најразвијенија у државама Венецуела, Бразил, Колумбија и Еквадор? Заокружи тачан одговор.

а) јер имају највећа налазишта олова и цинка

б) јер имају највећа налазишта нафте

в) јер имају највећа налазишта бакра

386. Највећа лежишта бакра налазе се у јужноамеричким државама:

..... И

387. Наведите три индустријски најразвијеније државе Јужне Америке:

1),

2),

3)

388. Који су познати амерички универзитети? Заокружи слова испред тачних одговора.

а) Оксфорд

б) Јејл

в) Кембриџ

г) Харвард

389. Која средњеамеричка држава је била британска колонија?

.....

390. Океанија је подељена на три велике острвске групе. Наведите које:

1),

2),

3)

391. Како се зове најдужа аустралијска река?

392. Острво Нова Гвинеја подељено је између две државе:

..... И

393. Најстарији град у Аустралији је, а главни град Аустралије је

394. Како се зову две регионалне економске организације у Јужној Америци?

..... И

395. Четири независне државе у Полинезији су:

- 1),
- 2),
- 3),
- 4)

396. Који континент се назива „земљом живих фосила“?

397. Како се називају староседеоци Аустралије?

398. Шта подразумева климатски феномен Ел Нињо?

.....

399. Шта подразумева климатски феномен Ла Ниња?

.....

400. Како се зове руска истраживачка станица на Антарктику?

.....

ПИТАЊА ИЗ ОБЛАСТИ РЕГИОНАЛНЕ ГЕОГРАФИЈЕ

401. Заокружи слово испред тачне тврдње.

- а) Србија је емиграциона земља и има негативну стопу миграционог салда.
- б) За све делове Србије је карактеристична негативна стопа природног прираштаја.
- в) Највише стопе наталитета су у Београду.

402. Прочитај следеће реченице.

Заокружи **Т** ако је тврдња тачна или **Н** ако је нетачна.

- а) Већина активног становништва у Србији ради у терцијарном сектору. **Т** **Н**
- б) У категорији економски неактивних лица Србије најбројнији су ученици и студенти. **Т** **Н**
- в) У Србији је бројније економски неактивно у односу на економски активно становништво. **Т** **Н**

403. Прочитај следеће реченице.

Заокружи **Т** ако је тврдња тачна или **Н** ако је нетачна.

- а) Привредни развој је шири појам у односу на привредни раст, јер поред привредног раста обухвата и промене у структури привреде. **Т** **Н**
- б) У структури укупног БДП Србије, највеће учешће има примарни сектор. **Т** **Н**
- в) Прерађивачка индустрија и трговина су делатности које имају највеће учешће у формирању БДП Србије. **Т** **Н**

404. Подвуци тачне тврдње.

Код Медвеђе се налази рудник **олова и цинка / волфрама**, а код Сурдулице **антимона / молибдена**.

405. Одговори на следећа питања.

- а) Који град је привредни центар Косовског Поморавља? _____
- б) У близини ког насеља је манастир Бањска? _____
- в) Која је најпознатија бања у Метохији? _____

406. Прочитај следеће реченице.

Заокружи **Т** ако је тврдња тачна или **Н** ако је нетачна.

- а) Радујевачка пешчара се налази у Тимочкој Крајини. **Т** **Н**
- б) Тврђава Фетислам код Кладова подигнута је за време Немањића. **Т** **Н**
- в) У селу Рготина код Зајечара постоји налазиште кварцног песка. **Т** **Н**

407. Прочитај следеће реченице.

Заокружи **Т** ако је тврдња тачна или **Н** ако је нетачна.

- | | | |
|---|----------|----------|
| а) Највећи број Срба у Аустрији данас живи у Бечу. | Т | Н |
| б) Сегедин је најсевернија тачка до које су Срби стигли за време сеоба. | Т | Н |
| в) Пале је популационо највећи град Републике Српске. | Т | Н |

408. Повежи културно добро са врстом културног добра тако што ћеш на црту уписати одговарајуће слово.

- | | |
|---------------------------------|---|
| _____ Лепенски вир | а) просторна културно-историјска целина |
| _____ утврђење Звечан | б) знаменито место |
| _____ Спомен-костурница на Церу | в) споменик културе |
| _____ Стари Рас са Сопоћанима | г) археолошко налазиште |
| _____ манастир Ђурђеви ступови | |
| _____ језгро Сремских Карловаца | |

409. Повежи природно заштићено подручје и врсту заштићеног подручја тако што ћеш на црту уписати одговарајуће слово.

- | | |
|---------------------|--------------------------------|
| _____ Авала | а) парк природе |
| _____ Ђавоља варош | б) споменик природе |
| _____ Тара | в) заштићено станиште |
| _____ Засавица | г) предео изузетних одлика |
| _____ Стара планина | д) строги резерват природе |
| | ђ) специјални резерват природе |
| | е) национални парк |

410. Заокружи слова испред тачних тврдњи које се односе на поједине ратарске културе.

- а) Кукуруз захтева плодно земљиште, па најбоље успева у равничарским деловима Србије.
- б) Јечам се најчешће користи у производњи пива и хлеба.
- в) Купус најбоље успева на песковитом земљишту и добро подноси сушу.
- г) Старе сорте пасуља у Србији су ранка и градиштанац.
- д) Соја је махунарка и уљарица која се највише гаји у Војводини.

411. Одговори на питање.

У којој географској регији се налази Звечан?

412. Допуни реченицу.

Највећа српска заједница у Румунији живи око града _____.

413. Повежи нематеријално културно добро са његовом категоријом тако што ћеш на црту уписати одговарајуће слово.

- | | |
|----------------------------|------------------------------------|
| _____ пиротско ћилимарство | а) усмена традиција и језик |
| _____ фрулашка пракса | б) извођачке уметности |
| _____ народно коло | в) обичаји, обреди и манифестације |
| _____ ђурђевдански обред | г) занати и гастрономија |
| _____ косовски вез | |

414. Повежи пределе у Србији и главни пољопривредни производ по коме су познати, тако што ћеш на црту уписати одговарајуће слово.

- | | |
|-------------------------|--------------|
| _____ околина Ариља | а) купус |
| _____ околина Футога | б) паприка |
| _____ околина Лесковца | в) грожђе |
| _____ околина Тополе | г) сунцокрет |
| _____ околина Зрењанина | д) малина |

415. Прочитај следеће реченице.

Заокружи **Т** ако је тврдња тачна или **Н** ако је нетачна.

- | | | |
|---|----------|----------|
| а) У Србији стопа фертилитета износи око 2,4 детета по жени. | Т | Н |
| б) Становништво Централне Србије и Војводине се налази у стадијуму најдубље демографске старости. | Т | Н |
| в) Полну структуру младог становништва Централне Србије и Војводине карактерише бројчана доминација особа женског пола. | Т | Н |

416. Заокружи слова испред тачних тврдњи.

- а) Депопулација у Централној Србији и Војводини је последица негативног природног прираштаја и емиграције.
- б) На депопулацију у Централној Србији и Војводини највише утиче негативан природни прираштај.
- в) На депопулацију у Централној Србији и Војводини највише утиче емиграција.

417. Који је редослед археолошких налазишта тачан, ако су поређани од најмлађих до најстаријих?

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) Старчево – Винча – Улпијана – Лепенски вир.
- б) Улпијана – Винча – Старчево – Лепенски вир;
- в) Лепенски вир – Улпијана – Старчево – Винча;

418. Повежи припаднике националних мањина у Србији са датим описом тако што ћеш на црту уписати одговарајуће слово.

- а) Хрвати;

- б) Власи;
- в) Бугари;
- г) Словаци.

_____ Претежно су римокатолици. Најбројнији су на северу западу Бачке, у сремским насељима Хртковци и Никинци, Београду и др.

_____ Већином су протестанти, а најбројнији су у Бачком Петровцу, Ковачици и Старој Пазови.

_____ Насељавају источни део Србије, највише општине Бор, Болевац, Жагубица, Кучево и Петровац на Млави.

_____ Већински су народ у општинама Димитровград и Босилеград. Већином су православне вероисповести или атеисти.

419. Који је редослед категорије становништва Централне Србије и Војводине тачан, ако су поређани од најмање бројне до најбројније?

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) младо – старо – економски активно – економски неактивно
- б) економски активно – младо – економски неактивно – старо
- в) старо – економски активно – младо – економски неактивно

420. Подвучи тачне тврдње.

Просечна величина поседа је највећа у **Источној Србији / Војводини**. У Србији доминирају газдинства која располажу са површином **до 3 ha / више од 3 ha**.

421. О којем градском насељу је реч?

Највеће је градско насеље у Рашком округу. Налази се на деоници старог пута који преко Ибарске магистрале води до Подгорице. Познат је по бројним културно-историјским споменицима.

422. Одговори на питање.

Како се назива област у Словенији коју од средњег века насељавају Срби?

423. Заокружи слово испред тачног одговора.

Највеће резерве лигнита у Србији има:

- а) Косовско–метохијски басен
- б) Колубарски басен
- в) Костолачки басен.

424. Подвучи појам који **не припада** датом низу.

Елемир, Јерменовци, Стрмостен, Бока, Велебит, Кикинда

425. Допуни реченице.

Колубарски басен лигнита снабдева термоелектране _____
и _____ у Обреновцу и ТЕ „Колубара“ у _____.

426. Повежи хидроелектране са рекама, тако што ћеш на црту уписати одговарајуће слово.

_____ „Кокин брод”	а) Ибар
_____ „Потпећ”	б) Ђетиња
_____ „Газиводе”	в) Дрина
_____ „Међувршје”	г) Лим

427. Заокружи слова испред тачног одговора.

Међу наведеним насељима, центри индустрије цемента у Србији су:

- а) Беоцин;
- б) Бољевац;
- в) Поповац;
- г) Косјерић;
- д) Пожега;
- ђ) Костолац.

428. Прочитај следеће реченице.

Заокружи **Т** ако је тврдња тачна или **Н** ако је нетачна.

- | | | |
|---|----------|----------|
| а) Најважнија руда црних метала у Србији је руда бакра. | Т | Н |
| б) Најважнија лежишта бакра у Србији су Бор и Мајданпек. | Т | Н |
| в) Лежишта бакра се везују за тимочки вулканогени комплекс. | Т | Н |

429. Наведену локацију бродоградилишта повежи с именима градова у којима се налазе тако што ћеш на црту уписати одговарајуће слово.

- | | |
|--|-------------------------|
| а) бродоградилиште на Дунаву | _____ Сента |
| б) бродоградилиште на Сави | _____ Сремска Митровица |
| в) бродоградилиште на каналу Дунав –Тиса–Дунав | _____ Кладово |
| г) бродоградилиште на Тиси | _____ Апатин |
| | _____ Сомбор |

430. Подвучи тачне тврдње.

Главни трговински партнер Србије је **Руска Федерација / Европска унија**.
Србија у спољној трговини има **позитиван / негативан** трговински биланс.

431. Повежи археолошка налазишта са најближим насељем, тако што ћеш на црту уписати одговарајуће слово.

_____ Улпијана	а) Костолац
_____ Јустинијана Прима	б) Доњи Милановац
_____ Сирмијум	в) Лебане
_____ Диана	г) Зајечар
_____ Гамзиград	д) Приштина

_____Виминацијум
_____Медиана
_____Лепенски вир

ђ) Сремска Митровица
е) Кладово
ж) Ниш

432. Заокружи слово испред тачног одговора.

Две туристички најпосећеније бање у Србији су:

- а) Врњачка бања и Бања Ковиљача
- б) Врњачка бања и Сокобања
- в) Врњачка бања и Буковичка бања

433. Заокружите облик рељефа у Источној Србији који је по постанку најмлађи.

- а) Рајкова пећина
- б) алувијална равна Тимока
- в) Сићевачка клисура

434. О којој планини је реч?

Планина се налази у Западној Србији, у субрегији Подриње са Подгорином. Она представља развође између слива Дрине на југозападу и Јадра на североистоку.

435. Која клисура **није** део композитне долине Јужне Мораве:

- а) Грделичка клисура
- б) Багрданска клисура
- в) Печењевачко сужење
- г) Сталаћка клисура

436. Повежи планине са насељима која се налазе у њиховом подножју, тако што ћеш на црту уписати одговарајуће слово.

- | | |
|------------------|--------------------|
| _____Јелица | а) Врњачка Бања |
| _____Јастребац | б) Призрен |
| _____Рогозна | в) Горњи Милановац |
| _____Озрен | г) Нови Пазар |
| _____Гоч | д) Рибарска Бања |
| _____Шар-планина | ђ) Сокобања |
| _____Рудник | е) Књажевац |
| _____Тресибаба | ж) Мајданпек |
| _____Старица | з) Нова Варош |
| _____Златар | и) Чачак |

437. Подвуци град који **не припада** групи осталих наведених градова.

Сомбор, Кикинда, Кањижа, Сента, Апатин, Бечеј.

438. Заокружи слово испред тачног одговора.

Просторна културно-историјска целина Стари Рас са Сопоћанима, осим средњовековног града Раса, обухвата и следећа културна добра:

- а)** манастир Сопоћани, манастир Високи Дечани, Цркву Светих апостола Петра и Павла;
- б)** манастир Сопоћани, манастир Грачаница, Цркву Светих апостола Петра и Павла;
- в)** манастир Сопоћани, манастир Ђурђеви ступови, Цркву Светих апостола Петра и Павла.

439. Повежи микрорегије са субрегијама којима припадају тако што ћеш на црту уписати одговарајуће слово.

- | | |
|------------------|---------------------------------|
| _____ Кључ | а) Посавина |
| _____ Понишавље | б) Подриње са Подгорином |
| _____ Тамнава | в) Карпатска Србија |
| _____ Рађевина | г) Балканска Србија |
| _____ Поцерина | д) Власина и Крајиште |
| _____ Хомоље | |
| _____ Азбуковица | |
| _____ Сврљиг | |

440. Повежи манифестације са насељима и регијама у којима се одржавају тако што ћеш на црту уписати одговарајуће слово и број.

- | | | |
|---------------------------|----------------------|-----------------------|
| _____ „Вуков сабор” | а) Мајданпек | 1. Западна Србија |
| _____ „Сабор трубача” | б) Топола | 2. Војводина |
| _____ „Дани бербе грожђа” | в) Тршић | 3. Старовлашка висија |
| _____ „Опленачка берба” | г) Вршац | 4. Источна Србија |
| _____ „Хомољски мотиви” | д) Бранковина | 5. Шумадија |
| _____ „Нушићеви дани” | ђ) Смедерево | 6. Велико Поморавље |
| | е) Кучево | |
| | ж) Гуча | |

441. Заокружи слово испред тачног одговора.

Стари називи Сарматес, Хореум Марги, Бечкерек и Деспотовица односе се на насеља:

- а)** Ђуприја, Параћин, Кикинда и Доњи Милановац
- б)** Свилајнац, Ђуприја, Зрењанин и Доњи Милановац
- в)** Параћин, Ђуприја, Зрењанин и Горњи Милановац

442. Одговори на следећа питања.

- а)** Која субрегија је по површини најмања у Војводини? _____
- б)** Где се налази најнижа тачка Војводине? _____
- в)** Које лесне заравни се налазе у Бачкој? _____
- г)** Која је највећа притока Тисе у Србији? _____

443. Прецртај нетачан географски појам у реченици.
Тиса је најдужа притока Дунава. Извире у Словачкој и тече кроз Мађарску и Србију. Улива се у Дунав у близини Старог Сланкамена.

444. Подвуци тачне тврдње.
СП „Ђавоља варош” се налази у сливу **Јабланице / Топлице**. Јужна Морава настаје од Прешевске Моравице и Биначке Мораве које се састају код **Прешева / Бујановца**.

445. Одговори на следећа питања.
а) Која је најјужнија микрорегија у Србији? _____
б) У сливу које реке се налази микрорегија Мало Косово? _____
в) Када у току године Метохија добија највише падавина? _____

446. Како се у правцу тока Дунава смењују клисуре у Ђердапу?
Заокружи слово испред тачног одговора.
а) Голубачка клисура, клисура Госпођин вир, клисура Казан, Сипска клисура.
б) Голубачка клисура, клисура Казан, клисура Госпођин вир, Сипска клисура.
в) Голубачка клисура, клисура Казан, Сипска клисура клисура Госпођин вир.

447. Одговори на следећа питања.
а) Која је најнижа планина у Шумадији? _____
б) Која интрузивна стена чини језгро планине Букуље? _____

448. Прочитај следеће реченице. Заокружи Т ако је тврдња тачна или Н ако је нетачна.
а) Најужа клисура у Ђердапу је Казан. Т Н
б) Највиша тачка Старе планине у Србији је Бабин зуб. Т Н
в) Највеће крашко поље у Источној Србији је Видлич. Т Н

449. Одговори на следећа питања.
а) Од којих река настаје Западна Морава? _____
б) Која вештачка језера су подигнута на Западној Морави? _____
в) Где се у Великом Поморављу експлоатише цементни лапорац? _____

450. Подвуци тачне тврдње.
Главни ток у Драгачеву је река **Бјелица / Студеница**. Пештерска висораван је крашка површ **североисточно / југоисточно** од Сјенице.

451. Повежи природно заштићено подручје и врсту заштићеног подручја тако што ћеш на црту уписати одговарајуће слово.
_____ Космај а) парк природе
_____ Ресавска пећина б) национални парк
_____ Слано Копово в) заштићено станиште
_____ Кукавица г) предео изузетних одлика

_____Златибор

- д) строги резерват природе
- ђ) специјални резерват природе
- е) споменик природе

452. Допуни реченице.

Водеће образовне институције у Републици Српској су:
Универзитет у _____ и Универзитет у _____. Највиша научна и
културна установа у Републици Српској је _____.

453. У ком граду у Црногорском приморју живи највећи број Срба?

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) Будва
- б) Котор
- в) Тиват
- г) Херцег Нови

454. Прочитај следеће реченице.

Заокружи Т ако је тврдња тачна или Н ако је нетачна.

- | | | |
|---|---|---|
| а) Срби су, поред Бошњака и Хрвата, један од три конститутивна
народа БиХ. | Т | Н |
| б) Срби су у Федерацији БиХ најбројнији у Дрвару, Гламочу,
Босанском Грахову и Босанском Петровцу. | Т | Н |
| в) Срби у Северној Македонији углавном живе на северу државе,
око Тетова и Гостивара. | Т | Н |

455. О којој држави је реч?

Срби су населили делове ове државе за време великих сеоба у 17. и 18. веку.
Бројне српске заједнице су у насељима Ченеј, Немет, Нова Молдава, Најдаш
и др.

_____.

456. У ком канадском граду и провинцији живи најбројнија заједница Срба?

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) Едмонтон, Алберта
- б) Монреал, Квебек
- в) Торонто, Онтарио
- г) Винипег, Манитоба

457. Заокружи слова испред тачних тврдњи.

- а) Први талас исељавања Срба у САД започео је крајем 19. века.
- б) Најбројније српске заједнице у Аустралији су у Мелбурну и Сиднеју.
- в) У Јоханесбургу се налази једина српска православна црква на тлу Африке.
- г) Боцвана је држава са најбројнијом српском заједницом у Африци.

458. Заокружи слово испред тачног одговора.

Које од следећих држава Балканског полуострва **не излазе** на Јадранско море?

- а) Албанија в) БиХ б) Грчка
г) Хрватска д) Северна Македонија

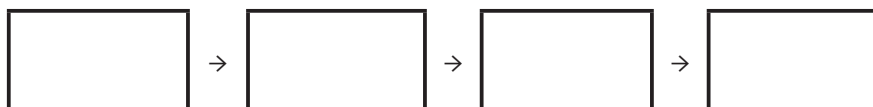
459. Израчунај. На карти чији је размер 1 : 500 000 растојање између Београда и Ковачице износи 7 cm.

Колико је њихово стварно растојање у природи?

460. Дати су географски појмови везани за праисторију Србије:

винчанска група, старчевачка група, баденска група и Лепенски вир.

Попуни схему појмовима, тако да добијеш правилан хронолошки низ.



461. Подвуци одговарајуће речи везане за планине у Србији како би исказ био тачан.

Планина Фрушка гора се налази јужно од **Дунава / Саве**. Вршачке планине се налазе у **Бачкој / Банату**. Планина Космај се налази **источно / западно** од реке Колубаре. Планина Копаоник се налази **северно / јужно** од Приштине.

462. Повежи религију са државом у којој већинско становништво припада тој религији, тако што ћеш на црту испред назива државе уписати одговарајуће слово.

- | | |
|--------------------|-----------------|
| а) ислам | _____ Бугарска; |
| б) православље | _____ Турска; |
| в) римокатолицизам | _____ Грчка; |
| г) протестантизам | _____ Хрватска. |

463. Подвуци одговарајуће речи како би искази били тачни.

Балканско полуострво се налази у **југоисточном / југозападном** делу Европе. Окружено је са **шест / пет** мора и **три / две** реке. Главне уздужне долине су **Моравска / Моравско-вардарска** и **Нишавско-моравска / Нишавско-маричка**.

464. Повежи речне луке са државама и областима у којима се налазе, тако што ћеш на црте уписати одговарајуће слово и број.

- | | | |
|--------------------------|-------------|---------------------|
| _____ и _____ Брајла | а) Немачка | 1) Горње Подунавље |
| _____ и _____ Дунајварош | б) Аустрија | 2) Средње Подунавље |
| _____ и _____ Русе | в) Словачка | 3) Доње Подунавље |

_____ и _____	Апатин	г) Мађарска
_____ и _____	Линц	д) Србија
_____ и _____	Братислава	ђ) Румунија
_____ и _____	Улм	е) Бугарска

465. Израчунај. Ако имамо податке о површинама појединих општина у Србији, које износе: 72, 32, 52, 47, 97 и 67 km².

Колико износи њихова просечна површина? _____

466. Колика је разлика у степенима између Руме и најјужније тачке Србије?
Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) 4°53′
- б) 4°60′
- в) 3°07′
- г) 3°53′
- д) 5°53′

467. На географском приказу учртана су острва и полуострва која припадају Балканском полуострву или се налазе у његовом окружењу.

Сваки од појмова означен је бројевима: **1 Крк, 2 Родос, 3 Крф, 4 Лезбос, 5 Атика, 6 Мала Азија и 7 Пењешац.**

У празна поља упиши одговарајуће бројеве.



468. Одговори на питање.

На слици је приказана магматска стена габро, чије је значајно налазиште планина Дели Јован.



У којој индустрији се користи ова стена?

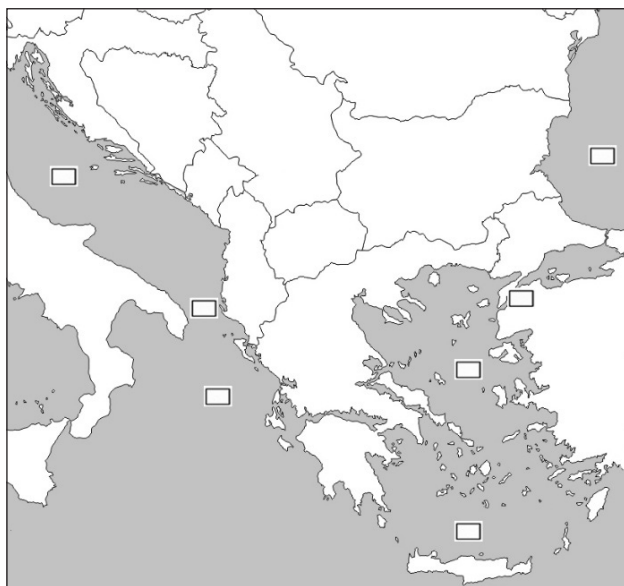
_____.

469. На географском приказу учртана су мора и мореузи који окружују Балканско полуострво.

Сваки од појмова означен је бројевима:

1 Црно море, 2 Егејско море, 3 Јонско море, 4 Критско море, 5 Отрантска врата, 6 Јадранско море и 7 Дарданели.

У празна поља упиши одговарајуће бројеве.



470. Прочитај називе наведених бања у Србији и утврди њихов редослед од севера према југу, тако што ћеш на празне црте испред појма уписати одговарајући број од 1 до 6.

- _____ Врујци;
- _____ Матарушка бања;
- _____ Ковиљача;
- _____ Пролом бања;
- _____ Врдник;
- _____ Врањска бања.

471. У левој колони наведене су суседне државе Републике Србије, а у десној колони одговарајући главни град.

Упиши одговарајућа слова на празне линије у левој колони.

_____ Северна Македонија	а) Загреб
_____ Мађарска	б) Сарајево
_____ Албанија	в) Будимпешта
_____ Бугарска	г) Љубљана
_____ Црна Гора	д) Подгорица
_____ Румунија	ђ) Софија
_____ Босна и Херцеговина	е) Тирана
_____ Хрватска	ж) Букурешт
	з) Скопље

472. Допуни реченице и подвуци тачне тврдње.

Дунав је међународна река јер тече кроз **10 / 8** држава. У римском периоду Дунав је представљао **лимес / коридор**.

473. Повежи друмске граничне прелазе у Србији са суседном државом, тако што ћеш на црту поред државе уписати одговарајући број.

а) Бездан	_____ Црна Гора
б) Бачки Брег	_____ Хрватска
в) Јабука	_____ Мађарска
г) Бадовинци	_____ Бугарска
д) Прешево	_____ Босна и Херцеговина
ђ) Српска Црња	_____ Северна Македонија
е) Стрезимировци	_____ Румунија

474. Колика је површина Србије?

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а)** 225.804 km²
- б)** 88.499 km²
- в)** 78.449 km²
- г)** 188.409 km²

475. Одговори на питање.

У којој регији Србије се налазе Пећ и Призрен?

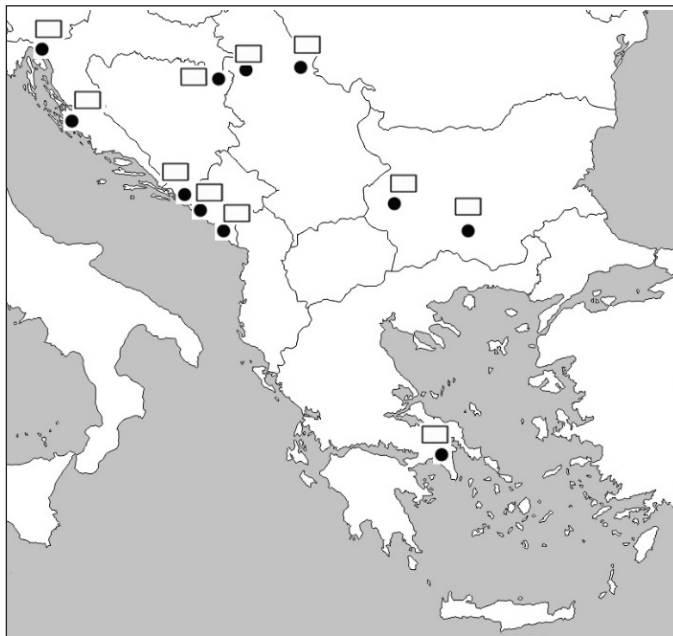
476. Подвуци одговарајуће речи како би исказ био тачан.

Према критеријуму удела **пољопривредног / непољопривредног** у укупном становништву до 1980.године у Србији су насеља систематизована у три основне категорије: **сеоска / пољопривредна насеља, непољопривредна насеља / насеља мешовитог типа и градска насеља / градови**.

477. На географском приказу уцртани су градови Балканског полуострва. Сваки од градова означен је бројевима:

1 Дубровник, **2** Пловдив, **3** Херцег Нови, **4** Задар, **5** Вршац, **6** Сремска Митровица, **7** Атина, **8** Софија, **9** Бијељина, **10** Бар и **11** Ријека.

У празна поља упиши одговарајуће бројеве.



478. Одговори на питања.

а) На којој реци се налази хидроелектрана Међувршје? _____.

б) Ком сливу припада та река? _____.

479. Израчунај. Ако је дужина магистралног пута у Зајечару 10 km, колика је његова дужина на карти размене 1 : 50.000?

480. Прочитај наведене појмове и утврди њихов хронолошки редослед, тако што ћеш на празне црте испред сваког појма уписати одговарајући број од 1 до 10.

_____ Савезна Република Југославија

_____ Федеративна Народна Република Југославија

_____ Кнежевина Србија

_____ Државна заједница Србије и Црне Горе

_____ Турско освајање Србије

_____ Долазак Словена на Балканско полуострво

_____ Прве српске средњовековне државе

_____ Социјалистичка Федеративна Република Југославија

_____ Краљевина Југославија

_____ Република Србија

481. Прочитај наведене градове у Србији и утврди њихов редослед од севера према југу, тако што ћеш на празне црте испред сваког појма уписати одговарајући број од 1 до 6.

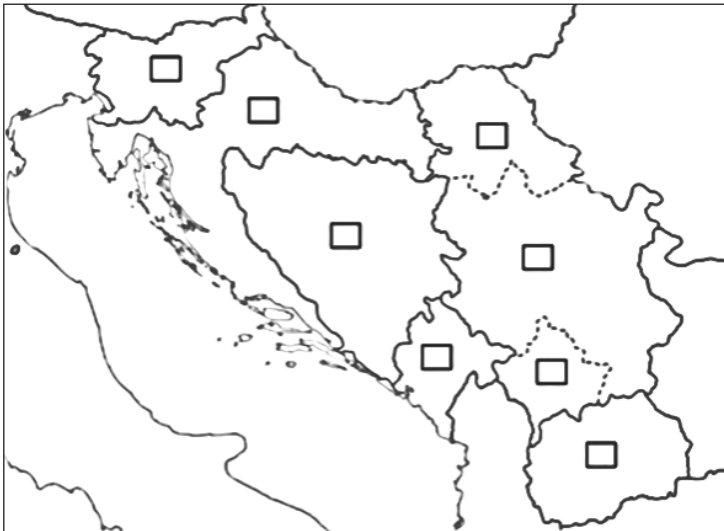
- _____ Кикинда
- _____ Урошевац
- _____ Шабац
- _____ Краљево
- _____ Зрењанин
- _____ Панчево

482. На географском приказу учртане су територије бивших југословенских република и њихових суседа. Свака од република бивше СФР Југославије означена је бројевима:

1 Словенија, 2 Хрватска, 3 Босна и Херцеговина, 4 Црна Гора, 5 Србија и 6 Северна Македонија.

У састав Србије улазе две покрајине: **а) АП Војводина и б) АП Косово и Метохија.**

У празна поља на територијама република и аутономних покрајина бивше СФР Југославије упиши одговарајуће бројеве и слова.



483. Заокружи слова испред тачних одговора.

Суверенитет је:

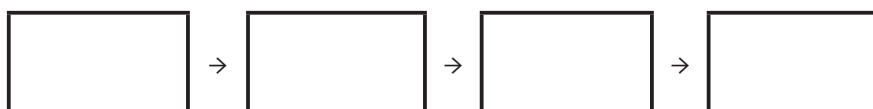
- а) облик државног уређења**
- б) право државе да бира парламент**
- в) способност државе да на својој територији врши неограничену власт**
- г) међународни политички углед државе**
- д) независност државе у доношењу својих одлука у односу на друге државе**

484. Допуни реченице.

Камене соли на Балканском полуострву највише има у _____ у Босни и Херцеговини. На острву _____ и код Стона у Хрватској, као и код _____ у Црној Гори налазе се велике солане.

485. Дати су географски појмови: **ФНРЈ, СФРЈ, СРЈ и Краљевина СХС.**

Попуни схему појмовима, тако да добијеш правилан хронолошки низ.



486. Где се налазе аеродромски гранични прелази у Србији?

_____, _____, _____
и _____.

487. Заокружи слова испред тачног одговора.

Како се називају две пешчаре у панонском делу Србије?

- а) Банатска
- б) Тителска
- в) Суботичка

488. Одговори на питање.

Како се називају три вештачке акумулације на Увцу?

_____, _____ и _____.

489. Подвуци одговарајуће речи како би исказ био тачан.

Драговиштица настаје спајањем две реке код **Босилеграда / Свиленграда**, а затим тече кроз **Северну Македонију / Бугарску** и улива се у **Струму / Марицу**.

490. На црту поред појма упиши слово **Е** ако је појам климатски елемент, а слово **Ф** ако је климатски фактор.

- а) географска ширина _____
- б) вегетација _____
- в) облачност _____
- д) падавине _____
- г) рељеф _____
- ђ) ветар _____

491. Повежи појмове са процесом који је утицао на њихов настанак, тако што ћеш на црту уписати одговарајуће слово.

- | | |
|---------------------------|--------------------------------|
| а) Варденик | _____ ледничка и речна ерозија |
| б) Церемошња | _____ крашка ерозија |
| в) Островица | _____ раседање |
| г) Тителска лесна зараван | _____ еолска акумулација |
| д) Руговска клисура | _____ вулканизам |

492. Повежи планине са планинским системом коме припадају, тако што ћеш на црту уписати одговарајуће слово.

- | | |
|------------------------|-------------------------|
| _____ Мироч | а) Балканске планине |
| _____ Сврљишке планине | б) Шарске планине |
| _____ Коритник | в) Проклетијске планине |
| _____ Жљеб | г) Копаонички блок |
| _____ Златибор | д) Шумадијски блок |
| _____ Гоч | ђ) Карпатске планине |
| | е) Старовлашке планине |

493. На основу следећих тврдњи откриј о којој планини је реч.

Планина припада Вардарској зони и Шумадијском блоку. У геолошкој грађи планине учествују андезити и дацити. Највиши врх планине носи назив по познатом научнику. Назив планине јесте _____.

494. Одговори на питање.

Око ког града у Албанији живи највећи број Срба?

495. Бања са хипертермалном водом која има највеће могућности за загревање станова и стакленика у Србији је:

- а) Луковска бања
- б) Бања Ковиљача
- в) Врањска бања
- г) Бања Врујци

496. Подвучи појмове који не одговарају датом низу.

Притоке Белог Дрима су: **Клина, Пећка Бистрица, Мируша, Ереник, Пчиња, Чемерница, Бјелица, Топлуга, Плавска река и Лепенац.**

497. Повежи бање са долинама река у којима се налазе, тако што ћеш на црту уписати одговарајуће слово.

- | | |
|----------------------|-------------------|
| _____ Врњачка бања | а) Ибар |
| _____ Сокобања | б) Западна Морава |
| _____ Прибојска бања | в) Црни Тимок |
| _____ Бања Сланкамен | г) Дрина |

_____ Матарушка бања
_____ Гамзиградска бања
_____ Бања Ковиљача

д) Лим
ђ) Дунав
е) Моравица

498. Дати су појмови: Бегеј, Тамиш, Дрина, Лим, Увац, Колубара, Ветерница и Нишава. Допуни реченице понуђеним појмовима тако да тврдње буду тачне.

- а) Највећа притока Тисе на територији Војводине је _____
б) Најдужа притока Јужне Мораве је _____
в) Напушта територију Србије код града Прибоја _____
г) Настаје спајањем Обнице и Јабланице узводно од Ваљева _____

499. Уписивањем слова Ц, Ј или Е на празну црту, разврстај реке према сливовима којима припадају

(Ц – Црноморски слив; Ј – Јадрански слив и Е – Егејски слив).

Драговиштица _____
Бели Дрим _____
Црни Тимок _____
Нера _____
Мируша _____
Бегеј _____

500. Прочитај следеће реченице. Заокружи слово Т ако је тврдња тачна или слово Н ако је нетачна.

- а) Најкишовитији месеци у већем делу Србије су март, април и мај. Т Н
б) Најсушнији део Србије је северозападни део Војводине. Т Н
в) На климу Метохијске котлине утичу Проклетијске планине. Т Н
г) Са порастом надморске висине за 100 m, температура ваздуха
опада за 6 °C. Т Н

501. Поред назива вештачког језера напиши назив реке на којој се налази.

Борско језеро _____
Завојско језеро _____
Газиводе _____
Међувршје _____
Сјеничко језеро _____
Перућачко језеро _____

502. Заокружи слово испред тачног одговора.

Велико клизиште преградило је реку Височицу 1963.године, чиме је формирано:

- а) Облачинско језеро
б) Борско језеро
в) Завојско језеро
г) Власинско језеро

503. Прочитај следеће реченице. Заокружи слово **Т** ако је тврдња тачна или слово **Н** ако је нетачна.

- | | | |
|---|----------|----------|
| а) Хоризонт А је тамне боје и састоји се од хумуса и минералних материја. | Т | Н |
| б) Производна вредност ритске црнице је висока. | Т | Н |
| в) Алувијална земљишта су мале плодности. | Т | Н |
| г) Чернозем је најчешће настао на лесу. | Т | Н |
| д) Земљиште са највећом концентрацијом соли је солоњец. | Т | Н |

504. Заокружи слово испред тачног одговора.

Матични супстрат на коме су образоване смонице јесу:

- а) терцијарни језерски седименти
- б) магматске стене
- в) кречњак и доломит

505. Допуни реченице и подвуци тачне тврдње.

Алувијална земљишта или _____ се највише користе за гајење кукуруза и **поврћа / воћа**. Природну вегетацију слатина чине **халофите / хидрофите**. У Шумадији највеће распрострањење међу земљиштима имају _____, док највеће распрострањење у Војводини имају _____.

506. Заокружи слово испред тачног одговора.

Реликт је врста:

- а) чије је распрострањење у прошлости било широко, а данас релативно уско
- б) врста која је у свом природном распрострањењу веома ограничена
- в) вештачки враћена угрожена врста на њено природно станиште

507. На којој надморској висини се налази горња граница шума у Србији?

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) 1.500–1.700 m;
- б) 1.900–2.100 m;
- в) 2.400–2.600 m.

508. Заокружи слова испред тачних одговора.

Панчићева оморика, муника и молика су:

- а) ендемичне и реликтне врсте борова
- б) ретке, угрожене и заштићене врсте
- в) представници биома степа
- г) ендемичне и реликтне врсте смрче
- д) ендемичне и реликтне врсте

509. Међу наведеним врстама биљака и животиња подвуци врсте које **нису типичне** за биом степе.

велика дропља, прдавац, гороцвет, божиковина, тетреб, кривуљ, велика саса, крстокљун

510. Израчунај. Растојање између два насеља у Србији износи 2 cm, а у природи је то растојање 10 km.

Колики је размер карте?

511. Ова земљишта у Србији захватају двоструко већу површину у односу на чернозем. Образована су на граниту, гнајсу или пешчарима, а природну вегетацију углавном чине јелове и букове шуме.

О ком земљишту је реч? _____

512. На географском приказу учртане су државе Европе са највећим бројем српског становништва. Свака од држава означена је бројевима:

1 Словенија, 2 Хрватска, 3 Босна и Херцеговина, 4 Црна Гора, 5 Шведска, 6 Северна Македонија, 7 Немачка, 8 Румунија, 9 Швајцарска, 10 Италија, 11 Аустрија, 12 Уједињено Краљевство и 13 Француска.

У празна поља на територијама наведених држава упиши одговарајуће бројеве.



513. У левој колони наведене су реке у Србији, а у десној колони градови и градска насеља настала поред њихових обала.

Упиши одговарајућа слова на празне линије у левој колони.

- | | |
|-----------------------|---------------|
| 1. _____ Клина | а) Босилеград |
| 2. _____ Ресава | б) Деспотовац |
| 3. _____ Драговиштица | в) Кладово |
| | г) Србица |

514. Подвуци тачне тврдње.

Минералне воде садрже више од **1.000 mg / 100 mg** растворених минералних материја у једном литру воде. **Хомеотерме / хипотерме** су воде са температуром 20 °C–34 °C. По радиоактивној води позната је **Горња Трепча / Паланачки кисељак**. Највеће геотермалне ресурсе у Србији има **Шумадија / Мачва**.

515. Напиши правилан низ суседних држава Србије почев од Мађарске поштујући правац кретања казалаке на часовнику.

Румунија, Бугарска, Албанија, Мађарска, Хрватска, Босна и Херцеговина, Северна Македонија, Црна Гора.

516. Прочитај називе наведених градова у Србији и утврди њихов редослед од запада према истоку, тако што ћеш у празна поља испред сваког појма уписати одговарајући број од 1 до 6.

- _____ Прибој
- _____ Краљево
- _____ Крушевац
- _____ Чачак
- _____ Пријеполје
- _____ Пирот

517. Напиши правилан низ датих појмова, везујући се за број припадника почев од најбројнијег народа.

Срби, Грци, Хрвати, Бугари, Албанци, Македонци, Црногорци.

518. Израчунај и допуни реченицу. На карти 1 cm одговара 1 km у природи. Ако је дужина пута на карти 6 cm, стварна дужина пута је _____.

519. Одговори на питање.

Која је по површини и по броју становника највећа, а које најмања суседна држава Републике Србије?

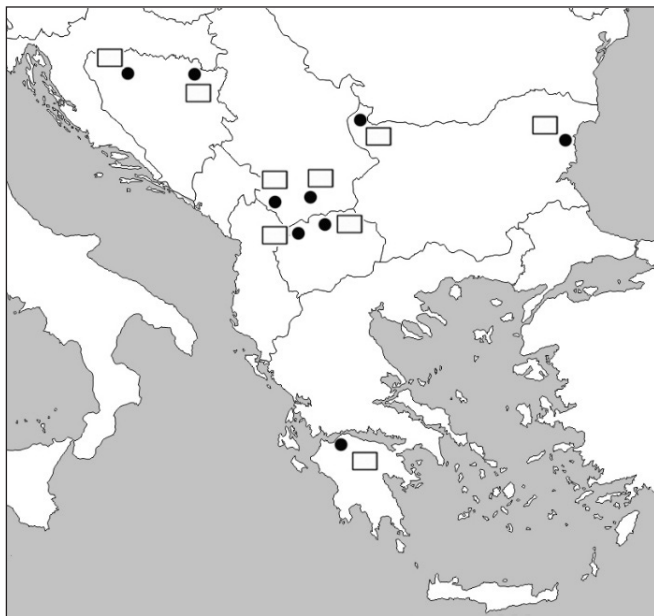
_____ и _____.

520. На географском приказу учртани су градови Балканског полуострва.

Сваки од градова означен је бројевима:

1 Ђаковица, 2 Тетово, 3 Ѓиљане, 4 Куманово, 5 Видин, 6 Варна, 7 Брчко, 8 Патра (Патрас) и 9 Бања Лука.

У празна поља упиши одговарајуће бројеве.



521. На географском приказу учртане су територије бивших југословенских република и њихових суседа.

Свака суседна држава бивше СФР Југославије означена је бројевима:

1 Италија, 2 Мађарска, 3 Аустрија, 4 Румунија, 5 Бугарска, 6 Грчка и 7 Албанија.

У празна поља на територије суседних држава бивше СФР Југославије упиши одговарајуће бројеве.

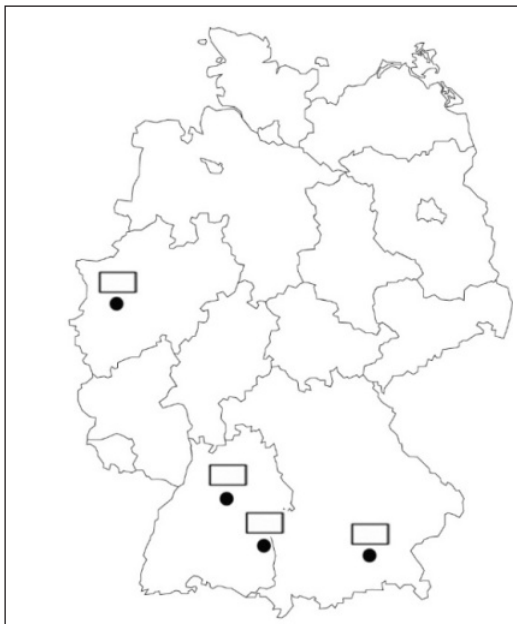


522. У Немачкој живи више од 700.000 Срба. На географском приказу учртани су немачки градови са највећим бројем српског становништва.

Сваки од градова означен је бројевима:

1 Штутгарт, 2 Минхен, 3 Улм и 4 Дизелдорф.

У празна поља упиши одговарајуће бројеве.



523. Заокружи слово испред тачног одговора.

Где живи највећи број припадника румунске националне мањине?

- а) Јужна Србија
- б) Војводина
- в) Западна Србија
- г) Југозападна Србија

524. Заокружи слова испред тачних одговора.

Како се назива крај кроз који протиче Пек?

- а) Стил
- б) Браничево
- в) Пек

525. Заокружи слово испред тачног одговора.

Где живи највећи број припадника бугарске националне мањине?

- а) Врање
- б) Димитровград
- в) Пожаревац

526. Одговори на питања.

Наброј републике и покрајине које су улазиле у састав бивше СФР Југославије.

Републике: _____

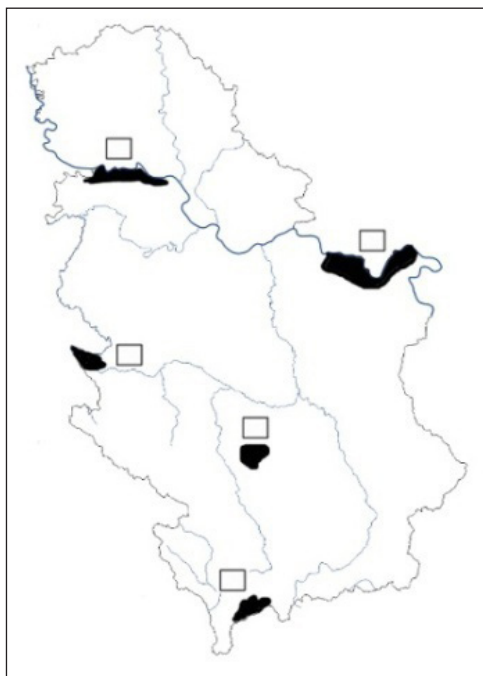
Покрајине: _____

527. На географском приказу уцртани су национални паркови у Србији.

Сваки од националних паркова означен је бројевима:

1 „Фрушка Гора“, 2 „Ђердап“, 3 „Шар планина“, 4 „Копаоник“ и 5 „Тара“.

У празна поља поред сваког националног парка упиши одговарајуће бројеве.



528. Подвуци појмове који не одговарају датом низу и одговори на питање.

Балканске државе су: **Румунија, Словенија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Аустрија, Црна Гора, Северна Македонија, Кипар, Молдавија, Србија, Албанија, Грчка.**

Која од понуђених држава се **не налази** у Европи?

529. Одговори на питање.

Шта значе скраћенице?

ФНРЈ: _____

СРЈ: _____

СР Србија: _____

530. У левој колони наведени су национални паркови у Србији, а у десној колони одговарајуће карактеристике.

Упиши одговарајућа слова на празне линије у левој колони.

- | | |
|------------------------|--|
| 1. _____ „Фрушка Гора“ | а) национални парк са најдужом клисуром у Европи |
| 2. _____ „Ђердап“ | б) национални парк са бројним глацијалним језерима |
| 3. _____ „Тара“ | в) симбол националног парка је Панчићева оморица |
| 4. _____ „Копаоник“ | г) водећи зимски туристички центар у Србији |
| 5. _____ „Шар планина“ | д) национални парк кроз који протиче река Нишава |
| | ђ) најстарији национални парк у Србији |

531. Дати су појмови у Србији: **Сава, Дунав, Пива и Тара, Дрина и Црно море**. Попуни схему, тако да добијеш правилан низ од извора до ушћа.



532. Подвучи појмове како би искази били тачни.

Национални парк „Тара“ налази се у **Источној / Западној Србији**. Обухвата највећи део истоимене планине и планине **Златибор / Звијезда**. У оквиру националног парка налазе се кањонске долине **Таре / Дрине и Ђетиње / Дервенте**.

533. Израчунај и допуни реченицу. Ако је размер карте 1 : 300.000, онда _____ на карти представља 35 km у природи.

534. Подвучи појмове који не одговарају датом низу.

Активности заштите природе имају **научни, еколошки, образовни, економски, индустријски, туристички, предеони, насеобински, демографски, здравствено-рекреативни и културни** значај.

535. Одговори на питање.

Која су три конститутивна дела (ентитета) Босне и Херцеговине?

_____, _____ и _____.

536. Прочитај називе наведених бања у Србији и утврди њихов редослед од запада према истоку, тако што ћеш у празна поља испред сваког појма уписати одговарајући број од 1 до 5.

- _____ Брестовачка бања
- _____ Врњачка бања
- _____ Ковиљача
- _____ Овчар бања
- _____ Матарушка бања

537. Одговори на питања.

а) Како се назива хидроелектрана на Ибру? _____.

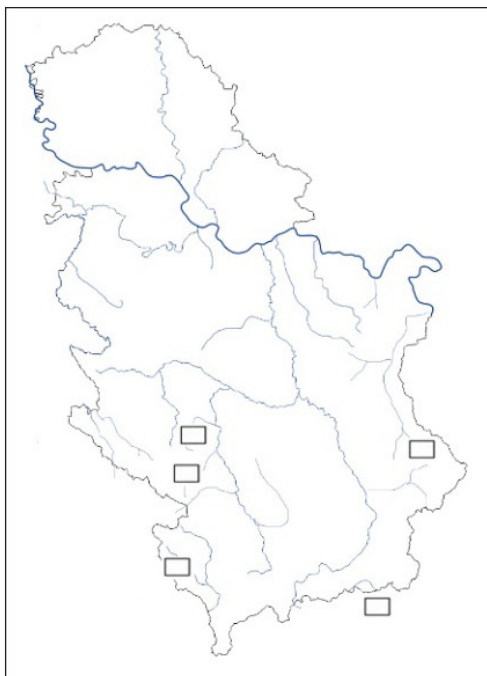
б) У коју реку се улива Ибар? _____.

538. На географском приказу уцртане су реке у Србији.

Свака од река означена је бројевима:

1 Рашка, 2 Ереник, 3 Студеница, 4 Трговишки Тимок и 5 Пчиња.

У празна поља поред сваке реке упиши одговарајуће бројеве.



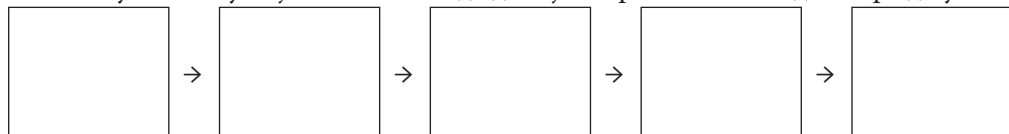
539. Заокружи слова испред тачних одговора.

Рафинерије нафте у Србији се налазе у:

- а) Београду
- б) Новом Саду
- в) Кикинди
- г) Зрењанину
- д) Панчеву

540. Дати су појмови у Србији: **Велика Морава, Ћетиња и Голијска Моравица, Дунав, Западна Морава и Црно море.**

Попуни схему појмовима, тако да добијеш правилан низ од извора до ушћа.



541. Заокружи слова испред тачних одговора.

Воду четврте класе имају реке:

- а) Јасеница
- б) Тамиш
- в) Ресава
- г) Црница

542. О ком градском насељу је реч. Налази се у подножју Букуље. Познато је по Буковичкој Бањи и пећини Рисовачи.

543. Прочитај називе наведених бања у Србији и утврди њихов редослед према температури воде од најниже до највише, тако што ћеш у празна поља испред сваког појма уписати одговарајући број од 1 до 5.

- _____ Сијаринска бања
- _____ Луковска бања
- _____ Куршумлијска бања
- _____ Јошаничка бања
- _____ Врањска бања

544. О ком градском насељу је реч? Највеће је насеље јужног Баната у Србији на реци Тамиш.

545. Подвуци одговарајуће речи како би исказ био тачан и одговори на питање.
Река Лепенац тече кроз **Сиринићку** / **Средску** жупу и **Качаничку** / **Каонску** клисуру.

546. Одговори на питања.

а) Која је најтоплија бања у Србији и коју температуру воде има?

б) Да ли се она налази јужно од Ниша?

547. Прочитај називе наведених градова (градских насеља) у Србији и утврди њихов редослед према броју становника, тако што ћеш у празна поља испред појма уписати одговарајући број од 1 до 8.

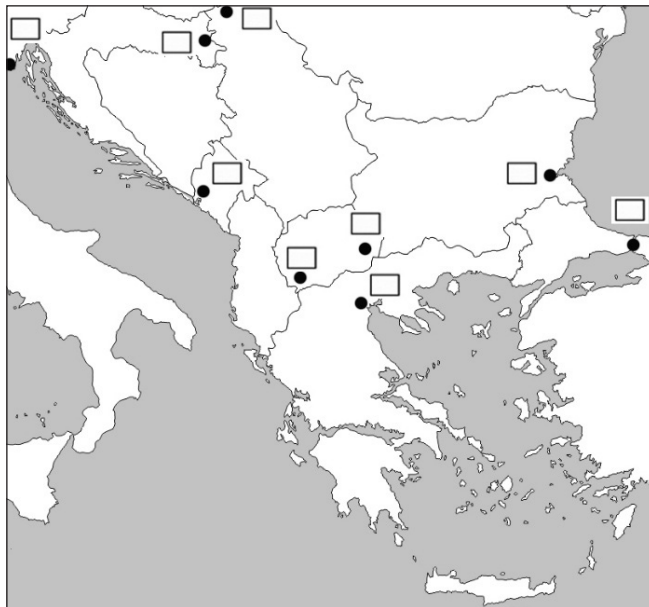
- | | |
|------------------|------------------|
| _____ Суботица | _____ Смедерево |
| _____ Крагујевац | _____ Црна Трава |
| _____ Ниш | _____ Београд |
| _____ Панчево | |
| _____ Нови Сад | |

548. На географском приказу учртани су градови Балканског полуострва.

Сваки од градова означен је бројевима:

1 Вуковар, **2** Бургас, **3** Котор, **4** Истанбул, **5** Солун, **6** Пула, **7** Суботица, **8** Охрид и **9** Струмица.

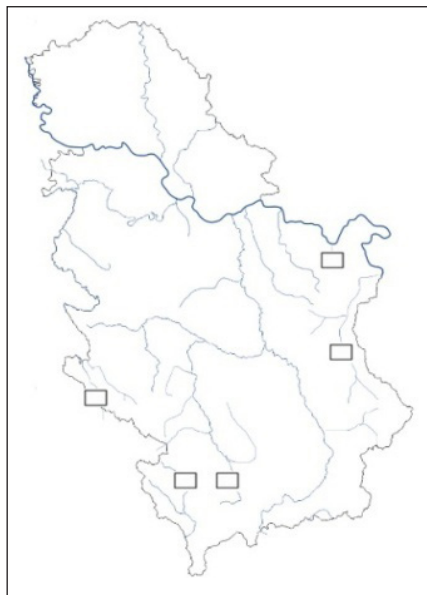
У празна поља упиши одговарајуће бројеве.



549. На географском приказу учртане су реке у Србији.

Свака од река означена је бројевима: **1** Бели Дрим, **2** Лим, **3** Ситница, **4** Поречка река и **5** Бели Тимок.

У празна поља поред сваке реке упиши одговарајуће бројеве.



550. У левој колони наведени су типови насеља, а у десној колони њихов географски положај.

Упиши одговарајућа слова на празне линије у левој колони.

- | | |
|-----------------------------|--------------------------|
| 1. _____ линеарна насеља | а) Бачка |
| 2. _____ цематска насеља | б) Нови Пазар |
| 3. _____ тимочки тип насеља | в) Срем |
| 4. _____ салаш | г) Источна Србија |
| | д) Мачва |

551. Одговори на питање.

Која стена је најзаступљенија у красу?

_____.

552. Одговори на питање.

Који заштићени природни објекти у Србији се налазе под заштитом Унеска као резерват биосфере?

_____ и _____.

553. Одговори на питање.

Код ког насеља се спајају Западна и Јужна Морава и граде Велику Мораву?

_____.

554. Заокружи слова испред тачних одговора.

Вештачка језера на Дрини су:

- а)** Зворничко
- б)** Перућачко
- в)** Златарско
- г)** Дрињача
- д)** Одоровско

555. Одговори на питање.

Како се назива посебан тип речних токова карактеристичан за крашке терене?

_____.

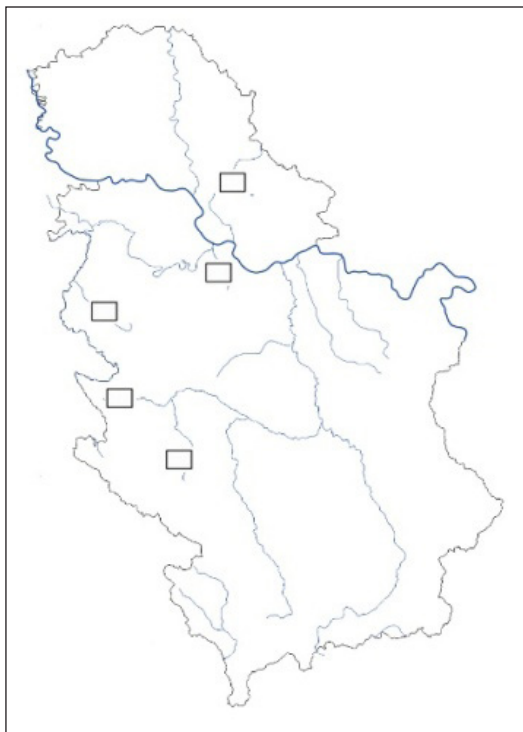
556. Заокружи слово испред тачног одговора. Суботичка пешчара представља део велике:

- а)** Печујске пешчаре
- б)** Бајске пешчаре
- в)** Хоргошке пешчаре
- г)** Хортобађске пешчаре

557. На географском приказу уцртане су реке у Србији.

Свака од река означена је бројевима: **1 Јадар**, **2 Топчидерска река**, **3 Голијска Моравица**, **4 Ћетиња** и **5 Тамиш**.

У празна поља поред сваке реке упиши одговарајуће бројеве.



558. Заокружи слово испред тачног одговора.

Код ког града се Ибар улива у Западну Мораву:

- а) Горњег Милановца
- б) Чачка
- в) Краљева
- г) Косовске Митровице

559. Уколико би се смањила надморска висина планине Рудник заокружи слово испред тачних чињеница које би настале том променом:

- а) Количина падавина у Крагујевцу би се смањила
- б) Количина падавина у Крагујевцу би се повећала
- в) У Крагујевцу би се повећала честина ветрова из северозападнoг правца
- г) У Крагујевцу би се повећала честина ветрова из југоисточнoг правца

560. Подвуци појмове који не одговарају датом низу.

Еолска језера у Србији су:

Палићко језеро, Лудашко језеро, Велико језеро, Бело језеро, Крваво језеро, Слано језеро, Келебијско језеро.

561. Повежи гранични прелаз у Србији са суседном државом, тако што ћеш на црту поред назива државе уписати одговарајуће слово.

- | | | |
|-------------|-------|--------------------|
| а) Градина | _____ | Мађарска |
| б) Хоргош | _____ | Хрватска |
| в) Батровци | _____ | Албанија |
| г) Прешево | _____ | Бугарска |
| | _____ | Северна Македонија |

562. Повежи државу са годином њеног настанка, тако што ћеш на црту поред државе уписати одговарајуће слово.

- | | |
|--|----------|
| _____ Краљевина Србија | а) 1918. |
| _____ Савезна Република Југославија | б) 1963. |
| _____ Република Србија | в) 1882. |
| _____ Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца | г) 1945. |
| _____ Социјалистичка Федеративна Република Југославија | д) 2006. |
| | ђ) 1992. |
| | е) 1929. |

563. Прочитај следеће реченице. Заокружи слово **Т** ако је тврдња тачна или слово **Н** ако је тврдња нетачна.

- | | | |
|--|----------|----------|
| а) Државна застава Србије јесте хоризонтална тробојка црвене, плаве и беле боје са Великим грбом Србије ближе јарболу. | Т | Н |
| б) Грб Републике Србије јесте грб Кнежевине Србије из 1882. г. | Т | Н |
| в) Текст химне „Боже правде” написао је Даворин Јенко. | Т | Н |

564. Повежи реке са клисурама, тако што ћеш на црту поред реке уписати одговарајуће слово.

- | | |
|----------------------|-------------------------------|
| _____ Западна Морава | а) Багрданска клисура |
| _____ Јужна Морава | б) Сићевачка клисура |
| _____ Велика Морава | в) Овчарско-кабларска клисура |
| | г) Сипска клисура |
| | д) Грделичка клисура |

565. Подвуци облике рељефа који се не срећу у Банату:
цирк, лесна зараван, крашко поље, дине, лесна тераса, алувијална раван.

566. Заокружи слово испред тачног одговора.

Наведени облици рељефа на простору Војводине поређани су према надморској висини од најнижег до највишег:

- а) алувијална раван Тисе, Тителска лесна зараван, Делиблатска пешчара, Фрушка гора;
- б) алувијална раван Тисе, Тителска лесна зараван, Фрушка гора, Делиблатска пешчара;
- в) алувијална раван Тисе, Делиблатска пешчара, Тителска лесна зараван, Фрушка гора;

567. Заокружи слово испред тачног одговора.

Која од наведених река представља природну границу између Србије и Бугарске?

- а) Дунав
- б) Тамиш
- в) Тимок
- г) Пчиња

568. Заокружи слово испред тачног одговора.

Највећи еолски облик рељефа у Србији је:

- а) Тителска лесна зараван
- б) Делиблатска пешчара
- в) Суботичка пешчара

569. Заокружи слово испред тачног одговора.

На месту где река напушта планинску област и улази у равницу може се образовати:

- а) речна тераса
- б) ада
- в) плавина
- г) делта

570. Заокружи слово испред тачних одговора.

Уколико силазимо са Панчићевог врха ка подножју планине Копаоник:

- а) температура ваздуха се повећава
- б) притисак ваздуха се смањује
- в) количина падавина се смањује
- г) дужина трајања снежног покривача се повећава
- д) ултраљубичасто зрачење се повећава

571. Повежи реку са њеном притоком, тако што ћеш на црту уписати одговарајуће слово.

_____ Западна Морава
_____ Дрина
_____ Велика Морава
_____ Јужна Морава
_____ Тиса

- а) Нишава
- б) Лепеница
- в) Лим
- г) Бегеј
- д) Тимок
- ђ) Ибар

572. Заокружи слово испред тачног одговора.

Плодност земљишта зависи од:

- а) садржаја хумуса
- б) наводњавања
- в) матичне стене
- г) нагиба терена

573. Прочитај следеће реченице, па заокружи слово **Т** ако је тврдња тачна или слово **Н** ако је нетачна.

- | | | |
|---|----------|----------|
| а) Природна зона панонске области је степа. | Т | Н |
| б) Букове шуме су на нижим теренима у односу на храстове. | Т | Н |
| в) Првобитна степа заузима највећи део Војводине. | Т | Н |

574. Заокружи слово испред тачне тврдње.

- а) Ерозија земљишта доводи до испирања земљишта и губитка хранљивих материја.
- б) Једна од мера против ерозије земљишта је сеча шума.
- в) Употреба хемијских средстава у пољопривреди не утиче на плодност земљишта.
- г) Интензитет ерозије земљишта не зависи од нагиба терена.

575. Прочитај следеће реченице, па заокружи слово **Т** ако је тврдња тачна или слово **Н** ако је нетачна.

- | | | |
|---|----------|----------|
| а) Панчићева оморика је ендемит зато што има широко распрострањење. | Т | Н |
| б) Код листопадних шума није изражена спратовност. | Т | Н |
| в) Степу насељавају птице као што су јаребица, препелица и фазан. | Т | Н |

576. Заокружи слово испред тачног одговора. Ендемит је биљна врста која:

- а) није угрожена
- б) насељава искључиво степске површине
- в) има мали ареал распрострањења
- г) има велико распрострањење

577. Повежи типове земљишта са одговарајућим типом вегетације, тако што ћеш на црту уписати одговарајуће слово.

- | | |
|---------------------------|-----------------------------------|
| _____ подзол | а) поплавне шуме врбе и тополе |
| _____ алувијална земљишта | б) степа |
| _____ ритска црница | в) четинарске шуме |
| _____ чернозем | г) листопадне шуме храста и букве |
| _____ смонице и гајњаче | д) хидрофилна вегетација |

578. Одговори на питање.

Које је највеће вештачко језеро на Косову и Метохији?

_____.

579. Подвучи појмове који не одговарају датом низу.

Чернозем је најзаступљенији у:

Војводини, Шумадији, Мачви, Стигу, Браничеву и Метохији.

580. Заокружи слова испред тачних одговора.

Познати рибњаци код Зрењанина су:

- а) Пазариште
- б) Ечка
- в) Сутјеска

581. Подвуци појмове који не одговарају датом низу.

Бање са радиоактивном водом су:

ГорњаТрепча, Сијаринска Бања, Сокобања, Нишка Бања, Звоначка Бања, Богутовачка Бања, Врњачка Бања.

582. Одговори на питање.

Како се назива најдужа понорница у Србији и у ком пољу се налази?

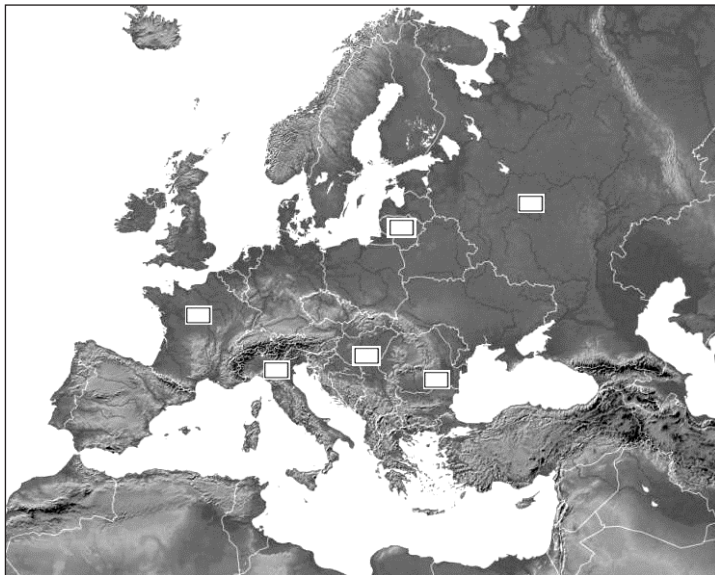
_____.

583. На географском приказу учртане су низије у Европи.

Сваки појам означен је бројевима:

1 Панонска низија, 2 Влашка низија, 3 Прибалтичка низија, 4 Источноевропска низија, 5 Падска низија и 6 Париски басен.

У празна поља упиши одговарајуће бројеве.



584. У левој колони наведене су саставнице, а у десној колони реке које од њих настају.

Упиши одговарајућа слова на празне линије у левој колони.

- | | |
|---------------------------------------|-------------------|
| 1. _____ Прешевска и Биначка Моравица | а) Велика Морава |
| 2. _____ Ђетиња и Голијска Моравица | б) Јужна Морава |
| | в) Западна Морава |
| | г) Лим |

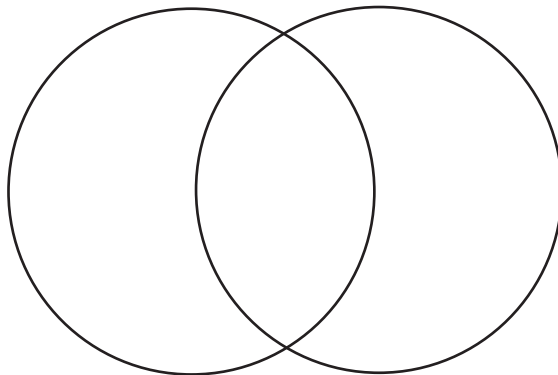
585. У левој колони наведене су врсте природних језера, а у десној колони одговарајућа језера.

Упиши одговарајућа слова на празне линије у левој колони.

- | | |
|-------------------|--------------|
| 1. _____ ледничко | а) Русанда |
| 2. _____ речно | б) Врмџанско |
| 3. _____ еолско | в) Крваво |
| | г) Ђеравичко |

586. Дати су појмови везани за регије Косово и Метохија и Источна Србија, од којих је сваки представљен бројем. Потребно је да бројеве унесете у одговарајућ скуп на слици испод. Водите рачуна о томе да поједини појмови могу припадати и једном и другом скупу, па их треба унети у пресек датих скупова. Такође, одређени појмови не припадају ниједном наведеном скупу.

Појмови су: 1) бифуркација 2) прерасти 3) пећине 4) лесне заравни 5) ледничка језера 6) нафтна поља 7) пешчаре 8) рудници угља 9) хидрографски чвор Србије 10) крашко поље



587. Подвучи појмове који не одговарају датом низу.

Најдуже притоке Западне Мораве су:

Чемерница, Ибар, Ресава, Гружа, Расина, Топлица.

588. Заокружи слово испред тачног одговора.

Срби се досељавају на Балканско полуострво у:

- а) 6. и 7. веку;
- б) 4. и 5. веку;
- в) 7. и 8. веку;
- г) 9. и 10. веку.

589. Одговори на питање.

Код ког насеља и у чијој алувијалној равни се налази језеро Русанда?

_____.

590. Заокружи слово испред тачног одговора.

Култура Лепенског вира везује се за:

- а)** прелазак из старијег у млађе камено доба
- б)** старије камено доба
- в)** млађе камено доба

591. Одговори на питање.

Која етничка заједница је после Срба најбројнија у Војводини?

_____.

592. Заокружи слова испред тачних одговора.

Банатска пешчара се налази између:

- а)** Тамиша, Дунава и Караша
- б)** Тисе, Дунава и Нере
- в)** Тисе, Тамиша и Караша

593. Одговори на питање.

Које је најдубље вештачко језеро у Србији?

_____.

594. Заокружи слово испред тачног одговора.

Познати германски народ који се бавио рударством на територији средњовековне Србије је:

- а)** Авари
- б)** Визиготи
- в)** Хуни
- г)** Гепиди
- д)** Саси
- ђ)** Готи

595. У левој колони наведене су реке у Србији, а у десној колони градска насеља настала поред њихових обала.

Упиши одговарајућа слова на празне линије у левој колони.

- | | |
|--------------------|----------------------|
| 1. _____ Ветерница | а) Ужице |
| 2. _____ Тиса | б) Лесковац |
| 3. _____ Ђетиња | в) Нови Пазар |
| | г) Сента |

596. Прочитај називе наведених планина у Србији и утврди њихов редослед од запада према истоку, тако што ћеш у празна поља испред појма уписати одговарајући број од 1 до 4.

_____ Копоник	_____ Ртањ
_____ Златар	_____ Стара планина

597. Одговори на питање.

Како се назива притока Дунава која протиче кроз Панчево?

_____.

598. Одговори на питања.

а) Који утврђени градови се налазе поред Новог Сада и Београда?

_____ и _____.

б) Како се назива тврђава приказана на слици?



_____.

599. Прочитај називе наведених река у Србији и утврди њихов редослед од севера према југу, тако што ћеш у празна поља испред појма уписати одговарајући број од 1 до 4.

_____ Сава

_____ Лепеница

_____ Бегеј

_____ Пуста река

600. Подвуци пограничне планине у Србији:

Ртањ Стара планина Копоник Цер Шар планина
Проклетије Јастребац



СТУДЕНТСКИ ТРГ 3/III, 11000 Београд

телефон: 011/26 37 421

e-mail: dekanat@gef.bg.ac.rs

www.gef.bg.ac.rs